

Foto - E.Gabranovs

Svētki amatierteātriem

Mūsu talanti. Balvu Kultūras un atpūtas centra teātra studijas pašdarbnieki režisores Ineses Daukstes vadībā izdzīvoja dramaturģes Anitas Grīnieces stāstu izrādi “Mazpilsētas mazstāstiņi”.

Edgars Gabranovs

Sestdien Balvu Kultūras un atpūtas centrā žūrija vērtēja četru amatierteātru no Balviem, Baltinavas, Lejasciema un Valkas sniegumu, lai spriestu, kurš un vai iestudējums saņems ceļazīmi uz pasākumu “Gada izrāde 2024”, kas notiks 17.-18.maijā Jūrmalā.

Skati atklāja Baltinavas amatierteātris “Palādas” ar Danskovītes lugu “Naudas ceļi”. Žūrijas pārstāve, dejas un teātra kritiķe Dita Jonīte atzina, ka pirmie iespaidi ir brīnišķīgi: ““Palādām” ir ļoti noveicies ar režisoru un dramaturģi, kura izrādes speciāli veido savam kolektīvam. Viņai ir kolosāls talants rakstīt komēdijas, turklāt par šodienas aktualitātēm. Vai bija kļūdiņas? Amatierteātru princips ir cilvēkiem kopā sanākt, spēlēt un skatītājiem pastāstīt stāstus. Man prātā nenāk, lai es varētu iet kaut ko labot un stāstīt, kādas viņiem ir kļūdas.” Kolēģei piekrita aktrise un scenogrāfe Inga Siliņa: “Ir brīnišķīgi! Šī ir mana pirmā ciešākā saskarsme ar amatierteātriem. Esmu patīkami pārsteigta. Lai arī turpmāk ir spars un azarts, lai acis un ausis ir vaļā, jo arī šodien pierādījās, ka dramaturģija ir no dzīves norakstīta.”

Žūrijas vadītājs Jurgis Spulenieks, kurš smaidot sevi par tādu atturējās atzīt, paskaidroja, ka

ir Latvijas Nacionālā kultūras centra amatierteātru nozares eksperts: “Nozare ir ļoti, ļoti plaša, ņemot vērā, ka mums ir vairāk nekā 6 000 dalībnieku, vairāk nekā 400 kolektīvu. Patiešām gradācija ir ļoti dažāda. Ir kolektīvi, kuri vairāk nodarbojas ar sociālo funkciju, proti, labāk lai nedara blēņas, bet satiekas teātri. Tāpat ir amatierteātri, kas iet estētiskā virzienā, lūkojoties pusprofesionālajā virzienā. Pērn, sākot šo darbu darīt, biju pārsteigts, cik patiesībā limenis ir labs. Visam tam apakšā ir milzīgs entuziasms, kura nereti profesionālos teātros pietrūkst. Skate ir svētki!” Lūgts prognozēt rezultātus, J.Spulenieks paskaidroja, ka no vairāk nekā 50 reģionālajām izrādēm uz finālu Jūrmalā tiks izraudzītas 10 labākās: “Jācer, ka tiksīmies finālā. Vai teātris Latgalē un Kurzemē atšķiras? Teātris ‘nē’, bet cilvēki ļoti... Latgale atšķiras ar krāšņumu un karstasinību. Jums izrādes sākas ar dziesmu – tas ir brīnišķīgs rokraksts. Kurzemi negribas nosaukt par vēsāku, tomēr zināma atturība tur ir. Manuprāt, tas Latvijai arī padara tik krāšņu – it kā maza valsts, bet tik dažāda. Dažādībā ir tas spēks!” Savukārt aktieris Andis Strods neslēpa, ka jau pēc pirmās izrādes noskatīšanās priecājies, ka uz skatuves ir tik daudz vīriešu: “Parasti režisori uztraucas, ka nav vīriešu. Jums viņi ir kolorīti, dažāda vecuma. Tā tik turēt!”

Nākamajā
adugumā

● **Lai uzvar veiksmīgākie!**
Dambretes turnīrs Rugājos

● **Mazuļi turpina pārsteigt**
*Bērnu un jauniešu dāvana
Balviem*

Zemledus makšķerēšanas čempionāts

22.februārī plkst. 9.30 notiks “Baltinavas apvienības pārvaldes čempionāts” zemledus makšķerēšanā Motrīnes ezerā. Iepriekšējā pieteikšanās līdz 20.februāra plkst. 22.00 pie sacensību sekretāra Ērika Kokoreviča pa tālr. 28319564. Reģistrācija sacensību dienā no plkst. 8.45. Dalījums grupās: vīrieši, jaunieši (2007.g. un jaunāki), sievietes un jaunietes. Katram dalībniekam līdzī jābūt diviem karodziņiem. Par zvejošanas atļaujām, veselību un drošību atbild paši dalībnieki. Aicinām piedalīties visus interesentus!

Iespēja apmeklēt slidotavu Balvos

Kopš pagājušās nedēļas nogales ikvienam interesentam ir iespēja apmeklēt Balvu stadiona slidotavu (Sporta ielā 8, Balvos). Darba

Īsziņas

laiks pirmsdienās, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās, piektdienās: publiskā slidošana bez nūjām plkst. 11.00-17.00; hokejs plkst. 17.00-19.30; publiskā slidošana bez nūjām plkst. 19.30.-21.30. Sestdienās un svētdienās: publiskā slidošana bez nūjām plkst. 10.00-13.00; hokejs plkst. 13.00 -17.30; ledus tīrīšana plkst. 17.30-18.00; publiskā slidošana bez nūjām plkst. 18.00.-21.00.

Pārrunā sadarbības iespējas

12.februārī Balvu novada domes vadība attālināti aizvadīja tikšanos ar Ukrainas Novoodesas pilsētas pārstāvjiem. Tikšanās laikā pašvaldību vadītāji iepazīnās, dalījās pieredzē un pārrunāja iespējamās sadarbības virzienus.

Vārds žurnālistam

Artūrs Ločmelis

Kā zināms, Ministru kabinetā apstiprināts plāns austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025. - 2027. gadam. Kopumā 58 pasākumiem piešķirti 644,6 miljoni eiro. Nauda liela? Jā, summa viennozīmīgi nav maza un arī iekārtotie uzdevumi ļoti cēli, piemēram, lai Latgales reģionā dzīvojošie justos droši un viņos degtu vēlme dzīvot un strādāt Latvijā. Nav šaubu, ka valsts attīstībā ieguldot arī vienu miljonu eiro, tas būs vērtējams tikai un vienīgi pozitīvi. Vienlaikus arī sešsimt miljoni nav cipars, ar kuru vienu no valsts reģioniem varētu pacelt tādos augstumos, lai šeit dzīvojošajiem cilvēkiem prātā pat doma nenāktu Latgali pamest. Droši vien to saprot arī plāna idejas autori un tā realizētāji, bet problēma tajā, ka šāds vienreizējs atbalsta pasākums nevar sniegt efektu ilgtermiņā. Jau vairāk nekā trīsdesmit gadus Latvijas iedzīvotāju koncentrācija bija un joprojām ir tendēta uz valsts sirdi – Rīgu un Pierīgu. Tikmēr visu, kas atrodas ārpus mūsu galvaspilsētas, ierasts dēvēt par laukiem. Lai kaut ko attīstītu un pilnveidotu, atbalstam jābūt sistemātiskam un nepārtrauktam daudzu gadu garumā, bet viss pārējais ir fasādes kosmētiskais remonts, un vēl pat nav zināms, cik tas ir kvalitatīvs. No daudzajiem miljoniem nauda piešķirta arī Balvu novadam – nepilns pusmiljons eiro. Ja šādu naudas summu iedotu ģimenei, tā kļūtu diezgan bagāta, bet ne jau Balvu novads no tā zels un plauks. Drīzāk tas līdzinās atbalstam uz papīra, bet ne reālos darbos. Līdz ar to, kā ierasts, daudzas lietas tiek paziņotas skaļi, bet vai parastais mirstīgais cilvēks no tā kļūs laimīgāks un paēdušāks? Cerēsim, ka varbūt nākotnē...

Latvijā

Gaidāms restarts. Politikas kuluāros jau labu laiku tiek runāts par izmaiņām koalīcijā, kas ieguvis apzīmējumu 'restarts', tādējādi norādot, ka esošā koalīcija diez vai tiks paplašināta, bet drīzāk gaidāmas izmaiņas ministru sastāvā. Tomēr joprojām nav zināms, kad tas varētu notikt un kādā apjomā. "Ministriem jābūt atvērtiem palaist savā vietā kādu citu, kurš šo darbu var izdarīt labāk vai citādāk, ja sabiedrības un arī mans darba novērtējums viņiem nebūs pozitīvs," uzsver Ministru prezidente Evika Siliņa.

Civilās aizsardzības virzība – lēna. Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs paudis, ka Latvijā civilās aizsardzības jautājumu virzība ir nepiedodami lēna. Viņš uzsvēra, ka jāpalielina aizsardzības izdevumi, kas nav tikai abstrakts procents, bet reālas spējas. "Cilvēki, kuri domā, kā palīdzēt valstij, ja to ļauj veselība, var doties Zemessardzē vai rezerves karavīru kursos. Savukārt valsts pārvaldē jāpārvērtē daudzas lietas, tai jāklūst daudz mobilizētākai. Mēs joprojām ņemamies ar punktiem un komatiem. Dažādas procedūras iepirkumos, sevišķi aizsardzības jomā, ir joprojām briesmīgas, jo starp lēmumu un piegādi paiet nepiedodami daudz laika," uzsver prezidents.

Ignorē prasību neatrasties uz ledus. Neskatoties uz vairākkārtējiem ugunsdzēsēju glābēju aicinājumiem nekāpt uz ūdenstilpju ledus, brīvdienās saņemti vairāki izsaukumi par cilvēkiem, kas šos lūgumus ignorējuši. Šādi izsaukumi, kur uz ledus atradušies ne tikai pieaugušie, bet arī bērni, saņemti Rīgā, Liepājā, Jēkabpilī, Grobiņā, Salaspilī un Valmierā. Vairumā gadījumu cilvēki no ledus nokāpa jau pirms glābēju ierašanās vai arī aizbēga, piebraucot operatīvajam transportam. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests atkārtoti atgādina, ka šobrīd atstāties uz ledus ir bīstami, jo ledus kārtā uz ūdenstilpēm neveidojas vienkārši. Tā var būt biezāka pie krastiem, bet tālāk tā var būt plāna, un cilvēkiem nereti veidojas maldīgs priekšstats, ka ledus ir izturīgs.

Kļūs siltāks. Šis nedēļas sākumā Latvijā vēl gaidāma snigšana un dzestrs gaiss, taču pēc tam pakāpeniski kļūs siltāks un sniega sega saruks. Savukārt brīvdienās, paaugstinoties atmosfēras spiedienam, gaidāms sausāks laiks. Tiesa, naktīs aizvien saglabāsies aukstums, bet dienas termometra stabiņš daudzviet svārstīsies ap nulli.

(Ziņas no portāliem www.delfi.lv, www.apollo.lv, www.tvnet.lv)

Volejbols

Triumfē SK "Kursorova/Rogovka"

Balvu novada komanda. Attēlā redzami mūspuses komandas "NDK" volejbolisti pēc izcīnītajām sudraba medaļām: no kreisās puses – Raitis Strapcāns, Gatis Ivanovs, Edgars Bendzulis, Elans Lielbārdis, Kristers Pipcāns, Elvis Logins, Ģirts Augustāns un Aleksandrs Agaņkovs (bildē nav Renāra Kokoreviča, Jāņa Bendzuļa un Kaspara Usāna). "Kopumā čempionāta līmenis pēdējos divos gados ir audzis. Turklāt, ja uz izslēgšanas spēlēm visas komandas būtu optimālajos sastāvos, domāju, ka pirmajām trīs vai pat četrām labākajām vienībām bija visas iespējas izcīnīt čempionu titulu. Turnīrs bija interesants arī līdzjutējiem, jo katrā čempionāta kārtā bija negaidīti

Foto - no personīgā arhīva

pārsteigumi. Arī mūsu komandai gāja dažādi – atņēmām punktus gan spēcīgajiem, gan arī zaudējām tos vājākām komandām. Jāsaka tā, – kamēr esam uz viļņa, cīnīties ar "NDK" ir ļoti sarežģīti, arī komandas sastāvs šosezon bija izteikti spēcīgs. Ja pašreizējo komandas kodolu izdosies saglabāt arī nākamā gada čempionātā, noteikti būs jācīnās par čempionu titulu. Protams, vienlaikus saprotam, ka arī pretinieki nesauz un ir ļoti meistarīgi. Jācer, ka čempionāts ar katru gadu kļūs vēl spēcīgāks un skatītājiem saistošāks. Uz tikšanos!" kopā ar komandas biedriem tiekties pēc visaugstākajiem panākumiem apņēmības pilns ir "NDK" volejbolists Kaspars Usāns.

Noslēgušās Balvu novada atklātā volejbola čempionāta vīriešiem izslēgšanas spēles, spraigās un emocionālās cīņās noskaidrojot komandu galējo vietu sadalījumu.

Zelta medaļas izcīnīja SK "Kursorova/Rogovka", sudraba savā īpašumā ieguva Balvu novada komanda "NDK", bronzas medaļas uz Vidzemi aizveda "Strenči SS", bet 4.vietā ierindojās "Balvu TM", 5.vietā – "Stradi", 6.vietā – "Bērziņi", 7.vietā – "Kaunatas AP", 8.vietā – "Balvu Valsts ģimnāzija". Čempionu titula izcīnītāji SK "Kursorova/Rogovka" saņēma arī regulārā čempionāta uzvarētāju balvu. Par Final four (labāko četrinieka) komandu vērtīgākajiem spēlētājiem atzina Oskaru Ivulānu (SK "Kursorova/Rogovka"), Kristeru Pipcānu ("NDK"), Kristeru Rozīti ("Strenči SS") un Kristeru Briedīti ("Balvu TM"). Savukārt čempionāta nomināciju uzvarētāji bija šādi: labākais aizsardzības spēlētājs – Elvis Logins ("NDK"), labākais bloķētājs – Marts Bičevskis ("Strenči SS"), labākais uzbrucējs – Emīls Elksnītis (SK "Kursorova/Rogovka"), bet

čempionāta vērtīgākā spēlētāja balvu saņēma Juris Vorkalis (SK "Kursorova/Rogovka"), kurš spriež, ka viņa pārstāvētās komandas galvenais panākums iemesls ir plašais soliņš un raksturs: "Sportistu amatieru režīms nav vienkāršs, un bieži sportošanu ar darbu un ģimenes dzīvi apvienot nav iespējams. Tāpēc esmu priecīgs, ka mums vienmēr ir puīši, kuri var viens otru aizvietot. To apliecina arī fakts, ka titulu izcīnījām bez trīs pamatsastāva spēlētājiem. Runājot par saņemto čempionāta vērtīgāko spēlētāja balvu, uzskatu, ka objektīvi to bija pelnījis Emīls Elksnītis, tomēr balvu pieņemu kā atalgojumu par savu ieguldīto darbu volejbola dzīves menedžēšanā. Kopumā Kārsavas un Rogovkas puīši dažādos vietējā, reģionālā un valsts līmeņa turnīros kopīgi trenējas un startē jau vairāk nekā desmit gadus. Šobrīd Latvijas reģionālā čempionāta Latgales zonā regulāro sezonu noslēdzām pirmajā vietā un gatavojamies cīņām ar labākajām Vidzemes komandām. Dzīve mums regulāri izmet dažādus izaicinājumus, bet mēs spītīgi ar tiem tiekam galā un turpinām baudīt volejbola spēli!"

Vilki siro un posta

"Ja to suni apēdīs, pats arī esi vainīgs..."

No 1.janvāra līdz 3.februārim Balvu, Tilžas un Rugāju pagastos oficiāli fiksēti vismaz četri vilku uzbrukumi mājdzīvniekiem, kuru rezultātā nogalināti trīs suņi un viena aita. Kāpēc izveidojusies šāda situācija un kā ar to cīnīties?

Jāievēro mājdzīvnieku aizsardzības prasības

Pēc notikušā ar oficiālu vēstuli Valsts meža dienestā vērsās Balvu novada pašvaldība, lūdzot izvērtēt un piešķirt Balvu novada teritorijā esošajiem medību kolektīviem papildus limitu vilku nomedīšanai. Dienests atbildes vēstulē informēja, ka pārbaudīja šo informāciju un konstatēja, ka nevienā no uzbrukumu gadījumiem nav īstenoti pietiekami mājdzīvnieku aizsardzības pasākumi. "Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, zīdītāju medīšana ārpus noteiktajiem medību termiņiem pieļaujama, ja tas nepieciešams postījumu novēršanai, kā arī sabiedrības drošības un interešu aizsardzībai. Vilku medīšana ārpus noteiktajiem medību termiņiem pieļaujama tikai tad, ja nav apmierinošas alternatīvas un netiek kaitēts attiecīgās sugas populācijas saglabāšanai labvēlīgā aizsardzības statusā tās dabiskās izplatības areālā. Nosakot pieļaujamo vilku nomedīšanas apjomu, Valsts meža dienestam jāņem vērā spēkā esošais Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" izstrādātais un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas apstiprinātais pelēkā vilka sugas aizsardzības plāns, kas aktuāls līdz 2028.gadam un pieļauj nomedīt ne vairāk

✓ **Vilki, kuri regulāri siro, pieraduši to darīt, un, ja tos nelikvidēs, uzbrukumi turpināsies.**
Mednieku kluba "Bebritis" vadītājs MĀRIS KOZLOVSKIS

par 300 vilkiem gadā. Pēdējo trīs medību sezonas laikā dienests noteicis vilka sugas aizsardzības plānā maksimāli pieļaujamo vilku nomedīšanas apjomu 300 indivīdu apmērā, kas vienmēr ticis izpildīts pilnā apjomā. Vērtējot nepieciešamību piešķirt papildus vilku medību atļaujas, dienestam jāņem vērā lietderības apsvērumi, kas izriet ne tikai no vilku uzbrukumiem mājdzīvniekiem. Konkrētajā gadījumā vilku medīšanai ārpus noteiktā medību termiņa saskatāma apmierinoša alternatīva – veikt mājdzīvnieku aizsardzības prasības, nodrošinot mājdzīvnieku labturību. Pārdoši vilki ir indivīdi, kas atkārtoti ļauj cilvēkiem pietuvoties sev tuvāk nekā 30 metru attālumā vai aktīvi un atkārtoti paši tuvojas cilvēkiem šajā attālumā. Papildus vilku medību atļaujas izsniegšanas mērķis būtu novērst konkrēto pārdošo vilku radīto apdraudējumu sabiedrības drošībai un interešu aizsardzībai, kas šajā gadījumā nav iespējams, jo nevar identificēt konkrētos vilkus. Līdz ar to par šiem gadījumiem nav pamata izskatīt jautājumu par vilku medīšanu ārpus Medību noteikumos noteiktā vilku medību termiņa," informē Valsts meža dienesta ģenerāldirektors ANDIS PURS.

Izstrādātais vilku apsaimniekošanas plāns – ļoti saudzīgs

Vilkus drīkst medīt no 15.jūlija līdz jau minētā noteiktā nomedīšanas apjoma sasniegšanai (300 vilki), bet ne ilgāk par 31.martu. Iepriekšējā vilku medību sezona noslēdzās krietni agrāk – 2023.gada 15.decembrī.

*Turpinājums 13.lpp.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Zelta pāris

Kopā nodzīvoti skaisti un darbīgi gadi

Aija Socka

“Priecājamies par dzīvi, darbu, bērniem un mazbērniem,” teic ANNA un PĒTERIS KORKLI no Krišjāņu pagasta, kuri šomēnes atskatījās uz savu laulības dzīvi pusgadsimta garumā.

Pamanīja un iepatikās

Anna nāk no Vectilžas, Pētera dzimtā puse – Nautrēnu pagasts. Taujāti, kā iepazīs, dzīvesbiedri sāk pamazām ritināt atmiņu kamolu. “Tajā laikā strādāju Lazdukalna sovhozā par ciltslietu zootehniķi. Pēteris savukārt jau bija atgriezies no dienesta armijā un kopā ar vecākiem dzīvoja Krišjāņos, strādāja par šoferi Krišjāņu kolhozā, brauca ar piena mašīnu. Pēteri satiku, kad ciemojos pie māsas Krišjāņos, apmeklēju deju vakarus Krišjāņu klubīnā, tur arī viens otru pamanījām. Krišjāņos jauniešu pulcēšanās vieta bija pie vietējā Staburaga, padziedājām, kāds uzspēlēja akordeonu, jauki kopā pavadījām laiku,” stāsta Anna. Runājot par to, kas tad vienam otrā vairāk iepatikās, Pēteris teic, ka toreiz, jauniem esot, nedomāja īpaši par rakstura saderību vai īpašībām, kas otrā augstu vērtējamās, vienkārši iepatikās un viss. Arī Anna atzīst, ka ilgi nedomāja, kas otrā simpātizē, vienīgais, kas palicis prātā, ko viņa novērtēja un kas dikti patika, ir tas, ka Pēteris, salīdzinot ar citiem jauniešiem, nelietoja alkoholu. “Nebija jau tā, ka nemaz neiedzēru, bet ar grādīgajiem tiešām neaizrāvos, nebija jau arī kad dzert – sešos no rīta cēlos, apbraukāju fermas un savācu pienu, izvadāju pa mazajām teļu fermām vājpienu,” atklāj saimnieks. “Kā cilvēks viņš ļoti labs,” piebilst saimniece.

Svinēja trīs dienas

Laimā tikko bija uzcelta divstāvu daudzdzīvokļu māja, kurā Pēterim bija iedots dzīvoklis. Un jaunieši nolēma apprecēties, lai kopā, tā teikt, vītu ģimenes līgzdu. Kāzas rīkoja Annas vecāku mājās Vectilžā, kur bija plašas istabas un pietika vietas visiem radiem un draugiem. Svinēja kāzas, kā jau toreiz bija ierasts, trīs dienas. Sākumā reģistrēja laulību ciema padomē, vēlāk salaulājās Tilžas baznīcā *pa kluso*, jo tajos gados nebija pieņemts atklāti apmeklēt baznīcu, īpaši partijas biedriem. Viens no spilgti atmiņā palikušiem kāzu otrās dienas mirkļiem saistās ar jaunlaulāto un vairāku kāznieku braukšanu zirga ragavās, kas bijušas piestiprinātas pie *bobika* (automašīnas). Braucot pāri sasalušiem arumiem, ragavas atvienojušās no automašīnas, un ragavās sēdošie pabīruši kur kurais. “50 gadi aizlidojuši nemanot. Katrs strādājam savā darbā, bija piemājas saimniecība, turējām govīs un rukšus. Savulaik bija arī sivēnmātes, vedām uz Krieviju tirgot sivēnus, pārdevām kādu bulli, par ko tajos laikos varēja saņemt labu naudu,” atceras saimnieks. “Jā, necerēti ātri paskrējuši gadi. Kāda gotiņa un ruksis vienmēr bija kūtī, vēlāk Pēteris izveidoja zemnieku saimniecību. Darbs bija visu laiku,” piebilst Anna. Pelnītā atpūtā saimnieks ir septiņus, bet saimniece – piecus gadus. Dažus gadus, esot pensijā, vēl pastrādājuši. Darbi un amati dzīves laikā bijuši dažādi – Pēteris savulaik strādājis par šoferi, traktoristu, kombainieri, juku laikos bijis arī tautas deputātu padomē par priekšsēdētāju, izjutis cilvēku neapmierinātību ar pārmaiņām. Vēlāk strādāja meža darbos z/s “Lūsēni” par lentzāģa operatoru, visbeidzot – Krišjāņu pagastā par komunālās saimniecības speciālistu, bijis pagasta padomes deputāts. Anna iesāka strādāt Krišjāņos par galveno zootehniķi, tad dzima bērni, vēlāk, kad meitas paaugās, bijusi sekretāre-kadru inspektore, strādājusi apdrošināšanas firmās, kādu laiku padzīvojusi bez algota darba, no 2003.gada līdz pensijai strādājusi pagasta pārvaldē par sekretāri, kasieri un, iegūstot augstāko izglītību sociālajā darbā, papildus pildījusi arī sociālā darbinieka pienākumus. Jauni būdami, viņi īpaši nedomājuši par veselību, darījuši darbus no sirds un ar patiku, lai varētu nodrošināt sev un bērniem pārtikušu dzīvi.

Vedēji astoņiem pāriem

Anna un Pēteris ievadijuši dzīvē astoņus jaunlaulāto pārus, kas bijuši gan no radu pulka, gan svešāki ļaudis. Gatavošanās kāzām tolaik bijusi pamatīga, vajadzējis zīmēt plakātus, padomāt par katru uzrunu vai, piemēram, jaunlaulāto izpirkšanu pie kāzu vārtiem. Pirmajās kāzās bijis grūtāk, jo nebija vēl pieredzes, lāgā nezinājuši, ko otrā dienā runāt, bet ar gadiem vedēju lomā iejutušies arvien labāk. “Bijām ieturēti vedēji, uzpasējām līgavu, lai kāds nenozog. Saimnieces gan kāzu viesi apzaga ne reizi vien – zaga karotes, kāpostus. Kāznieki mēdza aizlikt skursteni un ļauties dažādām jautrām

Foto - no personīgā arhīva

Zelta kāzu dienā. Svētku vakaru dzīvesbiedri pavadīja kafejnīcā “Velvet”, kavējās atmiņās, klausījās mūziku, baudīja jauku atmosfēru un viens otra klātbūtni.

Ar meitām. Meitas – Lolita (no kreisās) un Solvita (no labās) lepojas ar vecākiem, novērtē viņu devumu. “Saviem vecākiem noteikti gribu pateikt paldies par iemācīto atbildību pret visu, ko daru, viņi ir mācījuši darbus, kas uzsākti, novest līdz galam, lai cik lielas pūles vai grūtības tie prasītu. Mācījuši nepadoties, stāvēt pretī grūtībām ar augsti paceltu galvu un stingru muguru. Iemācījuši ģimeniskumu un ģimenes vērtības!” teic Solvita. Lolita piebilst, ka vecāki ir iemācījuši būt stiprām un virzīties dzīvē uz priekšu, kaut ceļš ir šķitis pārāk grūts: “Vienmēr bijuši blakus kā atbalstošais plecs. Viņiem ir neizsmeļama mīlestība pret mazbērniem. Ja būtu tituls par vislabākajiem vecvecākiem, viņi būtu laureāti. Vecāki ir paraugs visiem pāriem, kā dzīvojama kopdzīve. Viņu lielā, abpusējā mīlestība vienam pret otru ir ļāvusi pārvarēt visas grūtības. Mēs mīlam savus vecākus un vecvecākus!”

izdarībām. Arī ar jaunajiem pāriem joku netrūka. Piemēram, Ineses un Māra kāzās mācīju līgavaini, kā uzvesties, atgādinot, ka vienmēr jāpasniedz roka līgavai. Izkāpa līgavainis no mašīnas un, protams, manis teikto aizmirsta. Inese gan atcerējās, sēdēja mašīnā un sauca: “Māri, kur tava roka?” atminas Anna.

Prieks par bērniem un mazbērniem

Anna un Pēteris uzaudzinājuši divas meitas – Lolitu un Solvitu. Pēc vidusskolas viņas devās studēt uz Rīgu un tā arī palika galvaspilsētā. “Abām meitām ir darbavietas, izveidotas ģimenes, iegādāti īpašumi, atpakaļ uz Krišjāņiem viņas nebrauks,” teic Anna. Viena no meitām ir juriste, strādā Iekšlietu ministrijā, otra – farmaceite, strādā zāļu firmā “Tamro”. Runājot par to, kā audzinājuši meitas, dzīvesbiedri atzīst, ka apzināti nav stāstījuši, kā būtu pareizi dzīvot: “Meitas visur gāja mums līdzi, piedalījās saimniecības darbos, ravēja dārzu. Kopš mazotnes viņas redzēja, ka laukos ir daudz jāstrādā.” Zelta pārim ir arī trīs mazbērni – mazmeita Latvijas Universitātē studē angļu un vācu valodu, vecākais mazdēls Rīgas Tehniskajā universitātē studē informāciju tehnoloģijas, bet jaunākais mazdēls rudenī sāks mācīties 1.klasē. Agrāk, kad vecākiem bija zemnieku saimniecība, meitas brauca biežāk palīdzēt darbos, bet tagad atbrauc ciemos 4-5 reizes gadā. “Mums tagad ir vairāk brīva laika, dzīvniekus, pat kaķi vai suni, neturam, varam uz vairākām dienām aizbraukt pie meitām vai paceļot pa Latviju, esam apskatījuši arī citas valstis. Tepat, Lietuvā, ir tik daudz skaistuma, piemēram, ar prieku baudījām hortenziju parka burvību,” atminas saimniece, kas, kā zināms, ir liela puķu audzētāja. Ik vasaru Anna rūpējas par puķu krāšņumu, kas prasa ne mazums pūļu, bet bez ziedu skaistuma un rokdarbiem, kas arī ir viņas vaļasprieks, saimniece nevar. Viegli vai grūti, bet darbus, kas tuvi sirdij, neatstās

Foto - no personīgā arhīva

Ar mazbērniem. Vecvecāku prieks un lepnums – mazbērni Uvis Pēteris (no kreisās), Beāte Paula, Eduards.

Foto - no personīgā arhīva

nepadarītus. “Varētu jau mazliet *piebremzēt* ar puķēm,” noteic saimnieks, lai gan zina – kā nāks pavasaris, tā saimniece sāks rušināties pa puķu dobēm. Ziedi, kā saka Anna, noder pašu priekam, ir arī ko uz kapiem aiznest. Savukārt saimnieks vairāk rosās pie malkas sagatavošanas, vasarās velta laiku zāles pļaušanai un citiem saimniecības darbiem.

Visu var atrisināt ar sarunu

Aicināti raksturot kopdzīvi 50 gadu garumā, Anna teic vīram: “Saki, Pēter, kā bija!” Atbildē izskan: “Ko esi solījis Dieva priekšā, tas jāpilda. Vecāki mūs savulaik audzināja par pienākuma cilvēkiem, tā arī satīcīgi esam dzīvojuši. Kuram, protams, negadās kāds mazs strids, bet izej laukā, pastaigā un nomierinies.” Anna apliecina, ka nekad nav bijusi doma par šķiršanos, jau precēdamās viņa bijusi pārliecināta, ka būs kopā uz mūžu: “Abi esam līdzīgi, es – mazliet straujāka, Pēteris ir mierīgāks. Saskanīgi esam dzīvojuši. Tagad vairāk laika pavadām kopā, bet agrāk katram bija savs darbs, piemājas saimniecība, nebija laika strīdēties. Vajadzēja domāt par dzīvi, par bērniem. Visu var atrisināt ar sarunu.” Kad vēl strādāja kolhozā, abi ik gadu piedalījušies ugunsdzēsēju un sanitārā pulciņa sacensībās, brīvajā laikā jaunības gados vai ik sestdienu braukuši uz kādu balli vai pavadījuši laiku draugu kompānijās, baudījuši kultūras pasākumus. Pēterim savulaik, centīgi strādājot par kombainieri, bijusi iespēja ātrāk tikt pie pirmās ģimenes automašīnas – *žigula*. Gāja gadi, *žiguli* nomainīja citu marku automašīnas, bet izbraukumi ar auto joprojām ģimenē ir kā viens no kopīgiem vaļaspriekiem. Taujāti, ko var ieteikt citiem pāriem, lai katram izdodas piedzīvot Zelta kāzas, dzīvesbiedri teic, ka nav vienas receptes: “Katrs cilvēks nāk no savas ģimenes, kur bijusi citādāka audzināšana. Dažreiz vajag piekāpties, parunāt ar otru, nevis padoties pie pirmajām grūtībām.”

Satraukums par vidusskolas posmu

Baltinavieši aicina sadoties rokās un cīnīties

Sanita Karavoičika

Tuvākie mēneši ir izšķirošais laiks, kad Izglītības un zinātnes ministrijai jāpieņem lēmumi par turpmāko pedagogu atalgojuma modeli, bet pašvaldībai – par vidusskolu posmu novadā. Lai saprastu, kāds liktenis sagaida Baltinavas vidusskolas vidējās izglītības posma skolēnus, 12.februārī uz publisku diskusiju/sapulci Baltinavas kultūras namā tika aicināti tie, kuriem nav vienaldzīgs skolas liktenis. Teju trīs stundas ilgajā sapulcē gāja karsti, jo jautājumu, ko uzdot novada vadībai un pašvaldības pārstāvjiem, iedzīvotājiem bija daudz.

Jāsāk darīt pašiem. Baltinavas un apkārtnējo pagastu iedzīvotāju pārstāvniecība kultūras namā notikušajā diskusijā/sapulcē bija visai liela, ko nevarētu teikt par Balvu novada domes deputātiem. No 15 deputātiem uz iedzīvotājiem tik svarīgo apspriešanu bija ieradušies vien trīs, par ko pārējie tautas kalpi no kopienas pārstāvjiem izpelnījās publisku 'fui'. Sarunas izskaņā baltinaviete Ilze Supe uzrunāja klātesošos, rosinot rīkoties: "Ko varam darīt, lai Imants Slišāns šajā ciņā nav viens? Jūs redzējāt, kā viņš 2018.gadā bīdīja un izbīdīja to pierobežas kritēriju? Varbūt arī mēs varam kaut ko rakstīt, parakstīt, braukt piketēt vai saukt uz pārrunām. Kaut vai mazumiņu, bet varam sākt darīt paši. Mēs vēl pacinisimies."

Foto - A. Kirsanovs

Pēc izskanējušās Baltinavas vidusskolas himnas un skolēnu padomes pārstāvju emocionālā vēstījuma no bijušajiem absolventiem, direktors IMANTS SLIŠĀNS klātesošos īsumā iepazīstināja ar izveidojušos situāciju saistībā ar skolu tīkla sakārtošanu. 2018.gadā Baltinavas novada pašvaldība panāca īpašu kritēriju 'Eiropas Savienības pierobežas skolas', vidusskolas posmā sākumā nosakot minimālo skolēnu skaitu 22, pēc tam – 25. Kopš tā laika pagājuši 7 gadi, diemžēl visā Latvijā, izņemot Pierīgu, cilvēku skaits samazinājies, Baltinavas pagastu ieskaitot. Imantu Slišānu bažīgu dara fakts, ka jau divus gadus Izglītības un zinātnes ministrija grib ieviest jaunu modeli "Programma skolā", līdz ar to arī jaunus kritērijus, kas šobrīd izskatās neadekvāti lieli. Sākumā ministrija nosauca skaitli 60, kuru vēlāk kā lielu bonusu pierobežai samazināja līdz 45, kaut gan realitātē šis cipars no sākotnējiem 25 tiek pacelts uz 45! Vēl tiek solītas īpašas pieejamības skolas, kur skolēnu skaita kritērijs vidusskolas posmā būtu 30, bet par to pašvaldības ar ministrijām vēl *tirgojas*. "Tur princips skaidrs, – aiztaisiēt divas skolas, un trešajai iedosim statusu 'pieejamības skola'. Mutiskās sarunās arī par mūsu novadu izskanējis, – aiztaisiēt Rekas, Baltinavas vidusskolas posmus, un iedosim pieejamības skolas statusu Viļakai. Bet gribu uzsvērt, ka tas ir tikai projekts un piedāvājums. MK noteikumi nav pieņemti un apstiprināti. Novembra beigās šo ziņojumu nesaskaņoja ne partneri, ne Finanšu ministrija, jo naudas šim projektam nav," skaidroja skolas direktors.

Izvēlēties Kārsavu vai Rēzekni

Sakarā ar to, ka tiek prognozēti jauni kritēriji, negaidot, kad tiks apstiprināti MK noteikumi, Balvu novada janvāra Ārkārtas Izglītības, kultūras un sporta komitejas sēdē deputāti nolēma virzīt divus lēmumprojektus par 10.klases neatvēršanu Rekas un Baltinavas vidusskolās. "Nezinu, tas ir labi vai slikti, bet statistikas dati liecina, ka no Baltinavas skolas pēc 9.klases uz Balviem neviens neiet. Tie, kas nepaliek vidusskolā, pamatā izvēlas profesionālās ievirzes skolas Malnavā, Rēzeknē vai citur. 10 gadu laikā pēc 9.klases absolvēšanas tikai viens skolēns 2019.gadā turpinājis mācības Balvos. Līdz ar to ir skaidrs, – ja Baltinavā vidusskolas nebūs, visticamāk vecāki izvēlēties tuvāko skolu Kārsavā vai izglītības iestādes Rēzeknē, kur piedāvājums ir lielāks. Tātad arī pienesuma Balvu novada pašvaldībai nebūs, tāpat kā iespējas skolēniem atgriezties mūsu vidusskolā," uzsvēra I.Slišāns, norādot, ka skolu jautājums ir zīmīgs signāls par to, vai šai vietai ir attīstība, jebšu tā tiek pakāpeniski nostumta par nomali sliktākajā nozīmē.

Pašvaldību nesadzird, valstij cits redzējums

Arī Balvu novada vadītājs SERGEJS MAKSIMOVŠ piekrīt, ka skolu jautājums ir svarīgs katrai kopienai, kuru tas skar. Šobrīd viņu uztrauc iespējāmība, ka decembrī Ministru kabinētā pieņemtais Izglītības un zinātnes ministrijas ziņojums

nav nolikts kaut kur plauktiņā – jauno modeli var ieviest jebkurā brīdī. Ko tas nozīmēs Balvu novada pašvaldībai? Ja šo programmu īsteno un ja pašvaldība pieņemusi lēmumu Rekas, Baltinavā un Rugājos neatvērt 10.klasi, tad pārējiem 11. un 12.klašu skolēniem valsts piešķir finansējumu, lai pabeigtu mācības šajā pašā skolā. Ja šāda lēmuma nav, visu, kas saistīts ar vidusskolas posmu, finansē pašvaldība. S.Maksimovs atzina: "Neviens mums neaizliedz turpināt izglītības programmu arī tad, kad valsts nefinansē. Vienkārši nebūšu tik drosmīgs, lai pateiktu, ka Rekas, Baltinavā un Rugājos mēs to spēsim. Pēc jaunā modeļa katrā skolā mēnesī viens vidusskolas posms mums izmaksās vairāk nekā 10 tūkstošus eiro skolotāju algām, nerunājot par apkuri, autobusiem un visu pārējo. Mēs nespēsim ilgaicīgi atrast finansējumu visām šīm izglītības iestādēm."

Novada vadītājs atzina, ka ar iedzīvotājiem varētu debatēt par minimālo skolēnu skaitu vidusskolā un pārejas posmu, kaut gan līdz šim brīdim augstākajos varas gaitējos pašvaldība nav sadzirdēta. "Par skolu tīkla sakārtošanu paredzēta tikšanās ar Valsts prezidentu, tādēļ gribētos saprast jūsu piedāvājumu. Diemžēl nākas atzīt, ka neesam sadzirdēti ne no pašvaldības, ne no Latgales plānošanas reģiona – valstij šajā jautājumā ir cits redzējums. Šobrīd ir spēkā Ministru kabineta noteikumi, kas paredz, ka Baltinavā vidusskolas posmā jābūt 25 izglītojamiem, bet mēs mēģinām runāt par 30. Taču arī tas dotajā brīdī situāciju neglābtu. Zinu ģimenes, kurās tēvs pabeidzis Malnavas skolu, un arī bērni nolemj turpināt viņa gaitas. Tas ir normāli. Tādēļ nepagriežam situāciju tā, ka visi bērni, kuri pēc 9.klases beigšanas izvēlēties kādu profesionālo skolu, būs Baltinavas nepatrioti," aicināja S.Maksimovs.

Paši nobalso ar kājām

Cipari ir nepielūdzami. Izglītības, kultūras un sporta komitejas vadītāja AIJA MEŽALE uzsvēra, ka viens no galvenajiem iemesliem šāda situācijai slēpjas faktā, ka daudzi absolventi pēc pamatskolas absolvēšanas neizvēlas palikt vidusskolā: "Piedodiet, baltinavieši, rekavieši un rugājieši, bet jūs paši nobalsojat *ar kājām* – bērns pēc 9.klases aiziet mācīties citur, jo viņam ir izvēles iespējas." Līdz ar to novadā palikušas tikai trīs skolas – Balvu Profesionālā vidusskola, Balvu Valsts ģimnāzija un Balvu sākumskola –, kuras saņem pilnu valsts finansējumu, jo izpilda kritērijus par skolēnu skaitu. Gan Rekas, gan Baltinavas vidusskolai pedagogu algu sabalansēšanai un mācību procesa nodrošināšanai piemaksā pašvaldība. "Ar prātu saprotam, ka situācija ir ļoti drūma un no cilvēciskā viedokļa pieņemt lēmumus grūti. Šobrīd esam tikuši līdz

Jābūt gatavībā. Iedzīvotāju sapulcē pašvaldības pārstāvji vairākkārt apliecināja, – lai arī šobrīd skaidrības no Izglītības un zinātnes ministrijas par jauno pedagogu atalgojuma modeli nav, jābūt gataviem ikvienam pavērsienam.

Foto - A. Kirsanovs

lēmumprojektu gatavošanai par Rekas un Baltinavas skolu vidusskolas posma 10.klašu neatvēršanu. Runāsim atklāti, šogad jums ir 7 bērni, kuri beidz 12.klasi; 10. klasē – 3, 11.klasē – 6 bērni. Kopā dotajā brīdī 16 bērni vidusskolas posmā. Mēs nevaram izvilkt pat līdz 25. Esam bijuši ļoļāli un maksimāli saudzīgi pret jums, kaut gan novadā ir deputāti, kuri jautā, kad beidzot sakārtosim skolu jautājumu līdz galam," uzrunāja uz sapulci atnākušos iedzīvotājus, teica komitejas vadītāja. Pagājušajā gadā viņa piedalījies gan Baltinavas skolas izlaidumā, gan arī Žetonu vakarā, un atzīst, ka priecēja gan labi sagatavotie priekšnesumi, gan ģimeniskā sajūta. Taču komitejas sēdēs, kad izglītības pārvalde ziņo par skolas rādītājiem gan izglītības kvalitātē, gan eksāmenu un olimpiāžu rezultātos, redzama pavisam cita *bilde*. "Mani interesē kvalitāte, pedagogu nodrošinājums un lai jūsu skolā būtu labs mikroklimats. Joprojām uzskatu, ka esam ļoti pāvilcinājuši laiku par labu jums," atkārtoja A.Mežale. Savukārt deputāte SANDRA KINDZULE aicināja aizdomāties: "Sapulcē vairākkārt izskanēja viena frāze. Mēs sakām – bet tur ir citas iespējas. Ko mēs esam darījuši, lai radītu tās citas iespējas? Lai tādas radītu, piemēram, Viļakas skolā, Balvu Valsts ģimnāzijā, ir jāmeklē, kur to finansējumu ņemt. Nevaram mūžīgi dzīvot uz veciem lauriem vai tādā situācijā, kā ir šobrīd. Jātiecas uz kaut ko vairāk, pēc kaut kā labāka, spēcīgāka un mūsdienīgāka. Viens šādā situācijā zaudē, otrs uzvar. Tā diemžēl ir."

Labāk rūgta patiesība nekā vilcināšanās

Situācija ar vidusskolām novadā ir līdzīga, bet kā uz tā fona izskatās Baltinavas skola? Izglītības pārvaldes vadītāja INESE CIRCENE neslēpa, – šīs sarunas nenotiktu, ja būtu bērni. Ja klasē ir divi, trīs, viens vai reizēm pat neviena skolēna, tad, protams, jāsāk kaut kas darīt. "2024.gada 17.decembrī Ministru kabineta sēdē tika pieņemts informatīvais ziņojums "Programma skolā".

* Turpinājums 5.lpp.

* Sākums 4.lpp.

Satraukums par vidusskolas posmu

Direktors I.Slišāns norādīja, ka tas nav saņēmis saskaņojumu no partneriem, taču grib uzsvērt, – tas neliedz iespēju Izglītības ministrijai darboties tālāk. Ziņojums ir pieņemts, un var veikt tālākās darbības – grozīt Izglītības likumu, nosakot kvantitatīvos kritērijus. Nākamais solis būs MK noteikumi ar šiem kritērijiem, kur vidusskolas posmā skolēnu skaits noteikts – 45, bet gadījumā, ja mūs tomēr uzklausi – 30, vai arī no 45 (- 10% pieļaujamā atkāpe) – tātad 41 skolēns. Šobrīd novadā šos kvantitatīvos kritērijus *neiznes* četras vidusskolas – Rugāju, Rekavas, Viļakas un Baltinavas, kā arī divās pamatskolas,” skaidroja pārvaldes vadītāja. Viņaspriekš, ja vien ir atbilstība, jaunais modelis paredz daudz labu lietu. Piemēram, 100% slodžu sabalansētību skolotājiem – viņiem maksā par visu, ko pelnījuši, nevis kā šobrīd, kad Baltinavas pedagogi strādā par 50% slodžu sabalansēšanu. “Jā, jaunā modeļa ieviešanai šobrīd nav finanšu, taču Latvijas Lielo pilsētu asociācijas sanāksmē jau izskanējis, ka ministrija no sava nodoma neatkāpjas. Tas nozīmē, ka jābūt gataviem brīdim, kad tas tiks ieviests. Protams, varam dzīvot *miera vējos*, jo budžets ir pieņemts, nauda tajā iestrādāta līdz nākamā gada janvārim, bet tik un tā nākamgad pie šī jautājuma būs jāatgriežas. Tādēļ saku, – labāk ir rūgta patiesība nekā vilcināšanās. Agri vai vēl, bet tam būs jāiet cauri,” norādīja I.Circene.

Uz Balviem doties nepiespiedīs

Pat ja pieņem varbūtību, ka Baltinavas skolā agri vai vēl uzaizver vidusskolas posmu, skolēnu vecāki pauda bažas, ka

skaidrības par turpmāko nākotni nav, tāpat kā aprēķinu par ieguvumiem un zaudējumiem. Šobrīd jautājumu ir vairāk nekā atbilde – vai un kas bērnus nogādās uz citām skolām, kurš par to maksās, jo pašvaldības izstrādātie saistošie noteikumi paredz, ka bērnus ved uz tuvāko sava novada izglītības iestādi, piemēram, Balviem, kaut gan pēc attāluma tuvāka ir Kārsavas skola. Vai būs skolas internāts, vai bērnus vedīs uz un no skolas katru dienu? Kur ir ietaupījums, ja vidusskolas skolēni vairs nemācīsies, bet pamatskola paliks? Jākurina tāpat, gaismas degs tāpat, halle jāuztur... Vai pašvaldība būs gatava uzņemties izdevumus – ceļš, degviela, autobuss, šoferis? Un vai beigās tas neizmaksās tikpat, cik vidusskolas posma uzturēšana šobrīd?

Atbildot uz jautājumiem, novada vadītājs apliecināja, ka dotajā brīdī aprēķinu par izmaksām nav, – lai tādi būtu, jāzina, uz kuru pusi bērni būtu gatavi braukt. Savukārt, ja runā par savstarpējiem norēķiniem, šogad budžetā plānoti 100 000 eiro, ko maksās citām pašvaldībām par bērniem, kuri deklarējušies Balvu novadā, bet mācās citā. Savukārt 150 000 eiro saņems Balvu novada pašvaldība. “Ja vecāki izvēlēšies, ka bērni brauks uz Kārsavu, nevienam mums nevar aizliegt grozīt saistošos noteikumus un palaist savu autobusu arī uz turieni. 90% esmu pārliecināts, ka maz būs tādu bērnu, kuri no Baltinavas dosies uz Viļaku vai Balviem. Mans kā vadītāja uztraukums – risks ir tikai tad, kad valsts vispār neko nefinansēs. Nevajag skriet vilcienam pa priekšu, bet vismaz būs izrunājušies, rīkosimies atbilstoši situācijai,” teica S.Maksimovs.

Runājam par to, – kā būtu, ja būtu

Skolas direktors ir pārliecināts, ka Baltinavai vēl ir nākotne, jo 2016.gadā, kad bērnudārzu pievienoja pie skolas, pirmsskolā bija 23 bērni, šobrīd jau 51. Tādēļ ir vērts pacīnities. “Manuprāt, valdībai būtu jāprasa finansējumu piešķirt proporcionāli. Ja kritērijs, piemēram, 30, bet skolā mācās 23 bērni, tad lai iedod naudu tiem 23, pārējo piemaksās pašvaldība. Aprēķinu, cik maksās skolēnu pārvadājumi, ja aizslēgs vidusskolu posmus, nav, bet skolēnu autobusi jau tagad ir katastrofālā stāvoklī. Tad varbūt nav vērts skriet vilcienam pa priekšu, jo visu laiku runājam par to, – kā būtu, ja būtu. Šobrīd MK noteikumu nav, ziņojums pieņemts zināšanai. Ja izdotos panākt, ka visām pierobežas skolām kritērijs ir 30, tad to izpildītu gan Rugāji, gan Viļaka, līdz ar to jāpiemaksā būtu tikai Rekavai un Baltinavai, nevis četrām skolām. Tā ir tā loģika, par ko cīnīties. Pašvaldībai ērta pozīcija – ko mēs varam, to pateica no augšas.” Skolas direktors pauda nožēlu, ka diskusiju nedzirdēja pārējie deputāti, piebilstot, – paldies tiem, kuri ieradušies. “Lai vai kā, lēmumus par skolu slēgšanu tomēr pieņem pašvaldība, nevis valdība vai Saeima. Tā ir pašvaldības atbildība. Svarīgākais, ko mēs šodien sadzirdējam, ir tas, ka Izglītības, kultūras un sporta komitejas vadītāja Aija Mežale apsoliya lēmumprojektu par 10.klašu neatvēršanu apturēt līdz martam, kad par jauno modeli, iespējams, būs konkrēta informācija no Izglītības un zinātnes ministrijas.” Pēc ministrijas paziņojuma par vidusskolu nākotni lems domes deputāti.

Vārds iedzīvotājiem

Ikviens tiek sagaidīts ar atvērtu sirdi. Baltinavas vidusskolas skolotāja Tatjana Začeste apliecināja, ka katrai skolai ir sava aura, bet Baltinavas – jo īpaša. “Pēdējos gadu desmitus tā bijusi tik laba, ka bijušajiem absolventiem liek atbraukt ne tikai uz Žetonu vakaru, bet savus skolotājus apciemot vienkārši tāpat. Bērni var apliecināt, ka katrs skolā tiek sagaidīts ar atvērtu sirdi, jo viena no mūsu pamatvērtībām ir piederība. Skolas himna nav tikai skaista dziesma, tā ir dziesma, kuras vārdu autors ir mūsu absolvents, un mūzikas autore arī ir bijusi skolniece. Tā ka mums ir gan piederības sajūta, gan brīnišķīgs mikroklimats,” saņemot klātesošo aplausus, teica pedagoģe.

Kas vainīgs, ka cilvēki šeit nepaliek? Kopienas pārstāvis Jāzeps Jermacāns vēlējās noskaidrot, kādēļ diskusijā nemitīgi tiek likts uzsvars tikai uz Baltinavu. “Izskanēja jautājums, – cik daudz bērnu palikuši Baltinavā pēc skolas beigšanas? Bet cik daudz palikuši Balvos un citur? Kādēļ nesakāt to? Ja runājam par saistošajiem noteikumiem, jūs ekonomējat valsts naudu? Uz kuriem būs lētāk aizvest bērnus uz skolu – no Baltinavas uz Balviem, vai pa labu ceļu no Baltinavas uz Kārsavu? Mēs taču dzīvojam vienā valstī! Kad grasījās slēgt Briežuciema skolu, lai tikai te mācītos, pagastā no ārzemēm atgriezās 2-3 ģimenes. Jūs skolu aizvērāt, un kur viņiem bija likties? Aizbrauca atpakaļ. Kas vainīgs pie tā, ka cilvēki šeit nepaliek? Jūs esat kā švakie ķirurgi, kuri sarežģītā situācijā saka, – ai, dāvai nogriežsim –, un nogriež. Baltinavas vidusskolā bija laiki, kad klasē vidusskolā mācījās pat pa 30 bērniem, bet nu jau 30 gadus pa desmit un zem desmit. Un skola ir pastāvējusi. Ja to aiztaisīs, bērniem iespējas te atgriezties vairs nebūs.”

Ja nevar piekļauties, tad ko mēs tur kļaujamies? Baltinavietis Rolands Keišs pauda skaidru nostāju: “Ja runājam par skolām, cerams, mūsu nostāja ir saprotama, – ja Baltinavas vidusskolas posmu aiztaisa, uz Balviem neviens nebrauks. Tad jautājums, ko pašvaldība dara, lai piesaistītu bērnus? Novada vadītājs Valsts prezidentam varbūt var pajautāt, kāds ir “Vienotības” plāns par pierobežu? Varbūt krāmēt čemodānus un doties prom? Vēl es gribētu zināt, vai jums izdomāts alternatīvs plāns? Piemēram, ko citu varam aizslēgt, lai saglabātu vidusskolas? Kādu kultūras namu vai Ziemeļlatgales biznesa centru? Iespējams, skolu direktori varētu uzrunāt bijušos absolventus, no kuriem daudzi deklarējušies ārpus Baltinavas, sakot – mīļie, ir laiks celties kājās. Ja jums rūp skola, tad, lūdzu, deklarējieties Balvu novadā, lai pašvaldība to naudu novirza skolas pastāvēšanai. Un vēl – ja viens otrs šajā pusē nevar piekļauties pie ministrijas, tad varbūt, mīļie, ir vērts sadoties rokās un saprast, ka tos, kuri sēž vadībā, jau sen vajadzēja nolikt malā? Ja nevar piekļauties, tad ko mēs tur kļaujamies? Vajag dabūt citu, pie kā kļauvēties.”

Skola pastāv, pateicoties tās stiprajam direktoram. “Tas, kas šobrīd notiek, ir sekas vairāk nekā 30 gadu bezsaimnieciskajai politikai. Šajā laikā mūsu fantastiskajā zemē likvidētas 496 skolas, 100 pasta nodaļas, no Latvijas kartes pazudušas 500 apdzīvotas vietas. Mēs esam sekas tam, kas notika. Cilvēki jautā, – kā Dievs to pieļauj? Bet kāds tam sakars ar Dievu? Dievs cilvēkam devis būt vai nu stipram, vai vājam. Tas, ka Baltinavas vidusskola vēl līdz šai stundai pastāv, ir, pateicoties stiprajam skolas direktoram, kurš pastāv par skolu. Novada vadītāj, jūs arī esat priekšnieks un jūsu rokās ir būt vai nebūt stipram. Rīgas kungi atbrauc, aizbrauc, paciemojas “Amatniekos”, Čakšas kundze paglauda kaķus, “Kotiņos” paēd pusdienas un laimīgi atgriežas atpakaļ. Bet kā te ir – tas viss ir mūsu pašu rokās,” teica baltinaviete Ināra Keiša.

svētku vecīša dāvanas. Tas nozīmē, ka jaunieši te ir. Šis jautājums jārisina valdības, ne pašvaldības līmenī.”

Jautājums jārisina valdības līmenī. Zemnieku saimniecību “Riekstiņi” un “Amatnieki” saimnieks Guntars Bartkevičs ir pārliecināts, ka vaina par notiekošo pierobežā un laukos jāuzņemas valdībai: “Kāda ir reģionu attīstība? Tādas nav. Valdība laikam vēlas, lai laukos vispār nav cilvēku un Krievijas pierobežā būtu poligons. Diemžēl tā ir ļoti nepārdomāta politika. Pierobežā jaunajām ģimenēm vajadzētu dot dotācijas, bezprocentu kredītus, lai būvē jaunas mājas, lai mēs attīstos. Es arī esmu ieinteresēts, lai maniem darbiniekiem te būtu skola un bērnus nevajadzētu vest ne uz Rēzekni, ne Balviem, ne citur. Manā uzņēmumā strādājošajiem ir 45-50 bērni līdz 15 gadiem, kuriem dodam Ziemassvētku vecīša dāvanas. Tas nozīmē, ka jaunieši te ir. Šis jautājums jārisina valdības, ne pašvaldības līmenī.”

Izvēlas vietu, kur studēt

12.februārī Balvu Valsts ģimnāzijā (BVĢ) norisinājās ikgadējais pasākums “Gribu studēt 2025”, kurā Balvu novada vidusskolu audzēkņiem bija izdevība klātienē pārrunāt viņus interesējošos karjeras izvēles jautājumus ar 22 augstākās un vidējās profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem, noklausīties Ekonomikas un kultūras augstskolas komunikāciju speciālistes Andras Nagles lekciju “Kā dzīvē labāk izmantot savus talantus, lai nopelnītu”, kā arī noskatīties Valsts Robežsardzes koledžas kinologu un viņu četrkājaino audzēkņu paraugdemonstrējumus.

Vairāku stundu garumā skolas sporta zālē novada skolu audzēkņus ar visdažādākajām studiju iespējām iepazīstināja tādas mācību iestādes kā Biznesa augstskola “Turība”, Daugavpils Universitāte, Ekonomikas un kultūras augstskola, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Latvijas nacionālā Aizsardzības akadēmija, Alberta koledža, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Latvijas Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, Balvu Valsts ģimnāzija, Balvu Profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola, Malnavas koledža, MIKC “Latgales Mūzikas un mākslas vidusskola”, LU Paula Stradiņa medicīnas koledža, Rēzeknes tehnikums, Smiltenes tehnikums, LU Rīgas 1.medīcīnas koledža, Valsts Robežsardzes koledža, Valsts Policijas koledža, NBS Rekrutēšanas un atlases centrs.

Interesē mehānika profesija. Pie Malnavas koledžas stenda uzskatījis devītklasnieks Oskars no Lazdukalna, kurš interesējās par iespēju apgūt automehānika profesiju. Puišis neslēpa, ka pagaidām apsver divus variantus – izmācīties vai nu par policistu, vai arī par automehāniķi, jo daudz ko šajā jomā viņam jau iemācījis tētis. “Būs grūti izlemēt, bet gan jau izdomāšu,” sprieda jauniešs.

Laiks izlemēt vēl ir. BVĢ 9.klases audzēkņi Kārlis kopā ar draugu piestāja pie Daugavpils Universitātes stenda. Šādu tikšanos ar augstskolām Kārlis apmeklēja jau otro reizi. Nākotnē puišis plāno izvēlēties profesiju, kurā var pielietot savus sportiskos dotumus. Taču laiks izlemēt vēl ir. Kārlis pārliecināts, ka šādi karjeras pasākumi ir ļoti noderīgi ne tikai viņam, bet visiem skolēniem, kuriem jādomā par nākamās profesijas izvēli.

Interesējas par dzīvnieku ārstēšanu. Stacijas pamatskolas audzēkņi Vsevolods (otrais no labās) kopā ar klases audzinātāju Linu Veselovu (pirmā no labās) iztaujāja topošos veterinārās medicīnas speciālistus. “Ja ar manu dzīvnieku notiks kaut kas ārkārtējs, man jāzina, kā rīkoties,” savu interesi skaidroja divu suņu un viena kaķa saimnieks. Lai gan interesējas par dzīvnieku labturību, savu nākotnes profesiju Vsevolods iecerējis saistīt ar pavārmākslu.

Mazs ieskats konditora darbā. Tā kā tuvojās Valentīndiena, Smiltenes tehnikuma Alsviķu teritoriālās struktūrvienības pārstāvji ikvienam interesentam piedāvāja pašu rokām izveidot ēdamas marcipāna rozītes. Šo prasmī ātri vien apguva arī BVĢ 8.klases audzēkne Ketrīna (no labās). Karjeras pasākumu meitene apmeklējusi arī agrāk. “Manuprāt, tas skolēniem ļoti palīdz izvēlēties nākamo profesiju,” pārliecināta jauniene. Pagaidām Ketrīna plāno savu nākotni saistīt ar medicīnu, taču galīgais lēmums vēl nav pieņemts.

Piedāvā studēt attālināti. “Šobrīd mēs ar savām prezentācijām apmeklējam dažādas Latvijas skolas, palīdzot skolēniem izdomāt, kur studēt tālāk. Šodien ceram, ka vēl vairāk cilvēku uzzinās par mūsu piedāvātajām iespējām,” pastāstīja Ekonomikas un kultūras augstskolas komunikācijas speciāliste Andra Nagle (foto). Kā vienu no priekšrocībām A.Nagle minēja iespēju studēt attālināti: “Tas, ka dzīvojat Balvos vai kādā citā attālakā vietā, studijām nebūs šķērslis.”

Ko piedāvā Daugavpils Universitāte? Alise (no kreisās) un Amanda (no labās) uz izglītības iestāžu izstādi bija mērojušas tālu ceļu no Eglaines pamatskolas. Lai gan vairāk interesējas par medicīnu, dizainu un citām jomām, meitenes nolēma izpētīt visus piedāvājumus.

Pārbauda, vai pases nav viltotas. Viļakas vidusskolas audzēkņi Raivita un Kristers pie Valsts Robežsardzes koledžas stenda paši iemēģināja roku pasu pārbaudē – tāpat, kā to parasti dara robežsargi. “Ja, vienkārši apskatot pasi, nevar noteikt, vai tā nav viltota, tad, paliekot to zem zilās gaismas, uz pases lapām labi saskatāmas ūdenszīmes,” jauniegūto pieredzi atklāja Raivita. Jauniene dalījās pārdomās, ka Viļakā dzīvojošiem jauniešiem izvēlēties Robežsardzes koledžu būtu diezgan izdevīgi: “Tur, izmācoties vienu gadu, iegūsti profesiju un uzreiz vari sākt pelnīt.” Savukārt Kristers vairāk sliecās uz medicīnas pusi: “Vēl neesmu izlēmis, bet tas mani interesē visvairāk.”

Iesaka novadniekiem. Bērzpīlētis, tagad Rēzeknes tehnikuma students, Eduards (no labās) labprāt stāstīja novadniekiem, ko viņi iegūs, pievienojoties šīs mācību iestādes studentu kolektīvam. Eduards, kurš tehnikumā apgūst pavārmākslu, apgalvoja, ka šajā skolā visus sagaidīs atsaucīgi skolotāji, iespējas iesaistīties “Erasmus+” programmās un dažādos interešu pulciņos. Nākamo studentu intereses piesaistīšanai noderēja arī topošo konditoru izgatavotie šokolādes našķi, ko varēja nobaudīt pie Rēzeknes tehnikuma stenda.

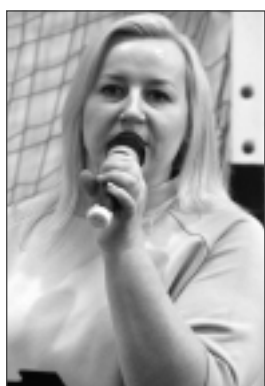
Izmēģina karavīra ekipējumu. Amanda Husāre (foto) no Rekavas vidusskolas, kura pie Valsts aizsardzības akadēmijas stenda labprāt pieļāva karavīra bruņuvēstī un aizsargķiveri, sprieda, ka ekipējums nav nemaz tik smags. Amanda neslēpa, ka viņu saista militārās jomas profesijas. Savulaik jaunieta jau nedaudz izmēģinājusi karavīru ikdienā, iesaistoties Jaunsardzē.

Aicina kļūt par policistiem. Valsts Policijas koledžas sporta katedras vadītājs Oskars Vaisjūns pastāstīja, ka izstādes laikā katrs interesents varēja uzzināt par koledžas piedāvātajām mācību programmām, sociālajām garantijām, plānoto atalgojumu pēc tās beigšanas, kas šogad ir paaugstinājies, un daudzām citām lietām, ko piedāvā šī mācību iestāde. “Stāstījām, kas ir vai nav jādara, lai kļūtu par policistu,” rezumēja O.Vaisjūns. Skolēni labprāt izmantoja izdevību arī tuvāk apskatīt un paturēt rokās policistu ekipējumu, piemēram, taktisko jostu ar mācību roku-dzelžiem, šaujamieroci un steku.

Mediķu profesija interesēja daudzus. LU P.Stradiņa medicīnas koledžas lektore un podoloģe Marija kopā ar asistentiem ne tikai pastāstīja, ka šajā koledžā var izmācīties par ārsta palīgiem, radiologa asistentiem, podoloģiem, sociālajiem aprūpētājiem, sociālajiem rehabilitētājiem vai masieriem, bet izrādīja arī podologa darba instrumentus, ļāva izmērīt skābekļa saturu asinīs un spiedienu, kā arī ar speciāla aparāta palīdzību pārliecināties par roku tīrību pēc to nomazgāšanas un pārbaudīt savas anatomijas zināšanas, izmantojot cilvēka manekenu.

Iespēja rast atbildes un gūt iedvesmu. Ievadot tikšanos ar mācību iestādēm, ģimnāzijas direktore Kristīne Lele atgādināja, ka šī tikšanās ar studiju vietu pārstāvjiem ir lieliska iespēja iegūt jaunus draugus, nodibināt noturīgus kontaktus, dalīties pieredzē un gūt iedvesmu savai attīstībai. “Lai ikvienam no jums šodien izdodas rast atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem,

tādējādi sperot tālākos soļus savā personības izaugsmei!” vēlēja K.Lele.

Kā atdzīvīnāt cilvēku? Rīgas 1. medicīnas koledžas pārstāves praktiski ierādīja, kā veikt atdzīvīnāšanas pasākumus – mākslīgo elpināšanu un sirds masāžu –, kā arī ļāva to izmēģināt skolēniem.

Arī Balviem ir ko piedāvāt. Balvu Profesionālās un vispārīgglītojošās vidusskolas mācību programmas “Vizuālā tēla stilists” 2.kursa audzēkne, gulbeniete Sigita Evelone (no kreisās) pastāstīja, ko var apgūt, mācoties BPVV. “Man patīk te mācīties, jo šajā skolā ir ļoti atbalstoši un forši skolotāji,” piebilda jaunieta.

Audzēkņu darinājumi. BPVV stendā varēja aplūkot arī kokapstrādes programmas audzēkņu skaistos darbus.

Kur jāliek aknas? RSU Sarkanā Krusta koledžas studentu servisa speciāliste Liene Veitnere atklāja, ka iekšējo orgānu salikšana maneknā topošajos studentos rosina interesi par to, kā cilvēka ķermenis izskatās no iekšienes – kuros orgānos rodas konkrētas saslimšanas un kā tās var ārstēt. “Jauniešiem to darīt ļoti patīk – interese ir liela,” piebilda koledžas pārstāve. L.Veitnere pastāstīja, ka šajā mācību iestādē var apgūt 1.līmeņa augstākās izglītības programmas jeb īsā cikla augstāko izglītību, kas šobrīd jauniešu vidū ir īpaši populāra: “Jo te, ātri iegūstot izglītību darba tirgū pieprasītām profesijām, var ātrāk uzsākt praksi, iet strādāt un sākt pelnīt naudu. Mūsu absolventi ir ļoti pieprasīti darba tirgū – joprojām esam darba devēju top desmitniekā.”

Demonstrē robotus. BVĢ audzēknis Juliāns Ābelītiņš (foto) piedāvāja apskatīt un izmēģināt gan drauga Andra Ozoliņa, gan paša uzmeistarotos Sumo klases robotus. “Ar robotiku aizraujos kopš 4.klases. Sākumā draugs ieteica pamēģināt, un, kad sāku to darīt, man iepatikās,” pastāstīja puisis.

Studentes prezentē savu augstskolu. Rēzeknes tehnoloģiju akadēmijas studentes Evelīna (no kreisās) un Diāna (no labās) ar aizrautību stāstīja par savu mācību iestādi. Evelīna, kura studē biznesa vadību, atklāja, ka šajā stendā skolēni var uzzināt ne tikai par akadēmijas piedāvātajām studiju programmām, bet mēģināt salikt arī studentu izgatavoto puzzle: “Tā ir diezgan neparasta, un, to saliekot, izveidojas uzraksts “Nāc studēt RTA”. Evelīna pati savulaik izvēlējās šo augstskolu, iespaidojusies no citu stāstītā par Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas atsaucīgajiem un profesionālajiem pasniedzējiem.

Sagatavoja I.Tušinska, foto – A.Kirsanovs

Piedalās mācību priekšmetu olimpiādēs

Interesējas par medicīnu

Eglaines pamatskolas 9.klases skolniece TĪNA LEONE papildus mēdz lasīt dažādus rakstus un skatīties video par bioloģijas un ķīmijas tēmām, kas pamazām tuvina mērķim – izvēlēts profesijas apguvei.

Kādu mācību priekšmetu olimpiādēs šogad piedalījies? Tie ir priekšmeti, kas patīk vai labāk pado-

das? – Šajā mācību gadā esmu piedalījusies angļu valodas, latviešu valodas un literatūras olimpiādēs. Angļu valoda man patīk, bet latviešu valoda un literatūra, šķiet, padodas.

Olimpiādēs ir grūtāki uzdevumi nekā pārbaudes darbos? Kāda veida uzdevumi prasa lielāku piepūli?

– Jā, olimpiādes uzdevumi parasti ir sarežģītāki nekā pārbaudes darbos. Man visvairāk piepūles prasa uzdevumi, kuros jāargumentē atbilde.

Mācību apgūvē svarīgāka ir interese par stundas tēmu vai apziņa, ka jāmacās?

– Man vienmēr ir rūpējis, lai būtu labi rezultāti. Dažos mācību priekšmetos svarīgāka ir interese, bet dažos – apziņa.

Savu nākotni vēlies saistīt ar medicīnas jomu. Kāpēc tāda izvēle?

– Medicīna mani ļoti interesē, un, iespējams, to ietekmējis arī tas, ka mana mamma ir farmaceite. Esmu redzējusi, cik svarīga ir veselības aprūpe un cik daudz var palīdzēt cilvēkiem, tāpēc vēlos arī pati ar to saistīt savu nākotni, tikai citā profesijā.

Kuras vidusskolas durvis plāno atvērt septembrī? Kādai, Tavuprāt, jābūt vidusskolai, kurā gribētos mācīties?

– Neesmu vēl pārliecināta, bet viena no iespējamajām izglītības iestādēm varētu būt Rugāju vidusskola. Skolā jābūt draudzīgai un atbalstošai videi.

Vai pamatskolā pavadītie gadi bija vienlīdz interesanti un patīkami? Kurā klasē gribētu atgriezties vēlreiz?

– Šie gadi viennozīmīgi bija interesanti, jo ir piedzīvotas visdažādākās lietas. Gribētu uz kādu mirkli atgriezties pirmajā klasē, lai atcerētos, kā viss sākās. Šie gadi ir paskrējuši nemanot.

Ar kādām aktivitātēm ir piepildītas brīvā laika

Foto - no personīga arhīva

Aizvadītajā Skolotāju dienā. “Man bija iespēja pieskatīt pirmsskolas bērnus un veidot ar viņiem plakātu skolotājam. Biju ļoti priecīga par tādu iespēju, kā arī mazliet satraukta, jo tā bija liela atbildība,” atceras Tina.

stundas un dienas? Kā labprāt atpūties?

– Brīvajā laikā fotografēju dabu, zīmēju un dažreiz lasu grāmatas. Man patīk atpūsties, dodoties pastaigās, skatoties filmas vai vienkārši pavadot laiku ar draugiem.

Kā plāno pavadīt vasaru? Ar ko tās īpašas un jaukas?

– Vasarā plānoju pavadīt laiku ar draugiem un ģimeni, varbūt kaut kur aizbraukt ceļojumā. Vasaras īpašas ar to, ka ir daudz brīvā laika un iespēja vairāk darīt to, kas patīk.

Savu nākotni redzi pilsētā vai laukos? Ko novēli saviem klasesbiedriem un visiem skolēniem, kuri pēc dažiem mēnešiem kārtos eksāmenus un svinēs izlaidumu?

– Visdrīzāk pilsētā, jo tur ir vairāk iespēju izglītībai, bet patīk arī lauki. Klasesbiedriem novēlu izturību eksāmenos un lai katrs atrod savu ceļu nākotnē!

Iedzīvotāju padomes sanāksme

Organizēs tikšanos ar iedzīvotājiem

16.februārī Lazdukalna pagasta pakalpojumu centra telpās notika iedzīvotāju padomes sanāksme.

Sanāksmē piedalījās iedzīvotāju padomes pārstāvji un Lazdukalna pagasta pakalpojumu centra ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārzinis Intars Stablenieks. Klātesošie aktualizēja vairākus jautājumus, kas skar pagasta kopienas saimniecisko un kultūras dzīvi. Piemēram, par papildus apgaismojuma ierīkošanu pagasta centrā, uzstādot vismaz vienu vai vairākas laternas, jo gada tumšajā laikā iedzīvotājiem no daudzdzīvokļu māju pagalma līdz laternu apgaismotajam ceļa posmam ir jāmēro attālums, kur ir pilnīga tumsa. Vajadzīga būtu arī laterna pakalpojumu centra ēkas un pagasta diķa tuvumā. Vai un cik daudz laternu pagasta centrā uzstādīs, protams, būs atkarīgs no pašvaldības atvēlēta finansējuma. Klātesošie pārrunāja arī par plānotajiem darbiem pie saietu nama, kur, piemēram, gaidāma bruģa klāšana, kā arī sporta laukuma izveidošana. Līdz ar to būs plašākas iespējas sportiskām aktivitātēm, kā, piemēram, varēs rīkot sporta spēles bērniem vai ģimenēm. Iedzīvotāju padomes pārstāvji ierosināja laikā, kad vēl saglabājas ziemīgi laika apstākļi un nav modušās ērces, piedāvāt interesentiem pārgājienu pa veco dzelzceļu, jo nav noslēpums, ka tieši ziemā cilvēkiem raksturīgs mazkustīgāks dzīvesveids. Pārgājiena finišā varētu iepriecināt gājējus ar zupu, kas vārīta uz ugunsкура, bet atkal aktualizējas problēma – katla trūkums. Radās jautājums par katla iegādi, jo ik gadu pagastā notiek vairāki pasākumi, kur noderētu liels katls zupas vārīšanai. Kāds no klātesošajiem, piemēram, ierosināja iedzīvotājiem *samesties* katla iegādei. Vai

Foto - A.Socka

Sanāksmē. Iedzīvotāju padomes sanāksmē pārrunāja jautājumus, ko aktualizēja paši klātesošie, jo no pagasta iedzīvotājiem nebija saņemti ierosinājumi vai priekšlikumi.

būs interese un vēlme ziedot līdzekļus katlam, kā arī piedalīties citu kopienas jautājumu apspriešanā, varēs pārliecināties gaidāmajā iedzīvotāju tikšanās reizē, jo padome lēma aprīļa pirmajā pusē, iespējams, 12.aprīlī, aicināt pagasta iedzīvotājus uz kopīgu sapulci.

Sapulcē diskutēja arī par pagasta centrā esošās smilšu kastes, kas paredzēta bērnu rotaļām, atjaunošanu daudzdzīvokļu māju pagalmā, atpūtas vietas izveidi un iedzīvotāju ekskursijas braucienu uz kaimiņu novadu, kas plānots aprīļa izskaņā, kā arī citiem aktuāliem jautājumiem. Piemēram, drīz pienāks pavasaris, sāksies sakopšanas darbi, zāles pļaušana, bet pagasta centrā, šķiet, joprojām turpināsies ierastā kārtība – kāds pļauj, viens maksā, bet cits nemaksā un spriež, ka līdz viņa logam nezāles neizaugs. Izskanēja viedoklis, ka vairākos jautājumos vajadzētu vienoties un ieguldīt spēkus pašiem iedzīvotājiem, kas, protams, apstākļos, kad nav māju vecāko un apsaimniekotāja, ir grūti izdarāms. Citviet, kā minēja viens no iedzīvotāju padomes pārstāvjiem, ir izveidota daudzdzīvokļu mājas “WhatsApp” grupa, kur dzīvokļu īpašnieki kopīgi risina ar mājas apsaimniekošanu saistītus jautājumus.

Īsumā

Radošo darbu izstāde Baltinavā

Foto - A.Kirsanovs

Baltinavas bibliotēkā februārī skatāma Balvu Daudz-funkcionālā sociālo pakalpojumu centra klientu radošo darbu izstāde “Katram mums sava upe plūst, / Sava dzīvības koka...”. Bibliotēkā, kā stāsta vadītāja Sarmīte Bukša, izvietoti aptuveni 100 ļoti rūpīgi, oriģināli un uzmanību piesaistoši darbi no dažādiem materiāliem: “Baltinavas vidusskolas pirmsskolas vecuma bērni, aplūkojot izstādi, piemēram, priecājās par skaistajiem un oriģinālajiem darbiem, kā arī parādīja, cik viņi ir zinoši, atpazīstot un saskatot koka vainaga formā Latvijas valsts kontūru. Īpašu prieku radīja tas, ka sarkanā sirsniņa baltajā valsts kontūrā bērniem norādīja viņiem jau zināmu, tuvu un mīļu vietu – Balvu novada Baltinavu, viņi prata to saskatīt un pateikt paši. Bērni priecājās par piekariņiem, kas pagatavoti no krāsaino zīmņu atlikumiem, trenēja pirkstiņus, izverot aukliņu cauri rotaļlietai “Baļķītis”, apbrīvoja no koka pagatavoto atslēgu, kurai uz āķīšiem ir iespēja uzkarināt arī citas atslēgas.” Citus apmeklētājus, piemēram, vairāk uzrunā gleznas, citus – plēstā papīra tehnikā veidoti darbi vai izžāvēti augi, kuriem labi saglabājusies krāsa un struktūra.

Foto - A.Kirsanovs

Glezna. Radošajiem darbiem raksturīga krāsu dažādība, talants un izdomas bagātība.

Foto - A.Kirsanovs

Darbi no koka. Pirmsskolas vecuma bērni, apskatot izstādi, bija priecīgi par redzēto un prata nosaukt, kur redzami darbi pielietojami sadzīvē.

Foto - A.Kirsanovs

Priecē dažādība. “Ir vērts iegriezties bibliotēkā, papriecēt acis, gūt idejas un ar baudu apskatīt izstādes darbus!” aicina S.Bukša.

Lappusi sagatavoja A.Socka

Vilki siro un posta

* Sākums 2.lpp.

“Ja to suni apēdīs, pats arī esi vainīgs...”

Izņēmums nebija arī šī sezona, jo līdz ar 300 vilku nometīšanu 2024./2025.gada vilku medību sezona beidzās 2024.gada 27.decembrī. Balvu pagasta mednieku kluba “Bebritis” vadītājs MĀRIS KOZLOVSKIS uzsver, ka, ņemot to vērā, mednieki lietas labā nevar darīt pilnīgi neko: “Ja noteiktais vilku skaits tiek nometīts uz pusi agrāk, nekā ilgst šo dzīvnieku medību sezona, tas nozīmē, ka vilku skaits Latvijā ir krietni lielāks nekā uzskaitē. Kā var spriest, augšas, lai situāciju mainītu, nedara neko. Arī mūsu pašu izstrādātais vilku apsaimniekošanas plāns ir ļoti saudzīgs šai sugai, lai neapdraudētu tās eksistenci. Kas attiecas uz Valsts meža dienesta vēstulē sniegto atbildi, tajā faktiski pateikts sekojošais, – ja tev to suni pagalmā apēdis vilks, tad pats arī esi vainīgs, jo, ja notikuma vietā bijuši, piemēram, trīs vilki, nevar identificēt, kurš no viņiem bijis vainīgais... Tā, lūk!”

Jāpiebilst, ka pērn 15.jūlijā sākās arī zeltaino šakāļu medību sezona. Tā ir Latvijas faunai neraksturīga jeb invazīva suga un ir nelimitēts medijamais dzīvnieks. Šakālim ir noteikts tāds pats medību termiņš kā vilkam, jo arī vairošanās periods šakāļiem ir tāds pats. 2023./2024. gada medību sezonā Valsts meža dienests saņēma informāciju par 18 zeltaino šakāļu nometīšanu. Jautāts, vai nupat Balvu novadā notikušajos uzbrukumos mājdzīvniekiem vainīgie nevarētu būt šakāļi, M.Kozlovskis stāsta, ka šie dzīvnieki ir mazāki un vienā no gadījumiem, kad mūspusē tika ievainots liels suns, šakālis nevarētu tikt galā. “Lai risinātu šo problēmu, vispirms jāpalielina nometājamo vilku limits, it īpaši vietās, kur tie nodara postījumus. Vilki, kuri regulāri siro, pieraduši to darīt, un, ja tie netiks likvidēti, uzbrukumi turpināsies. Savukārt pavasarī vilki apbērsies un nākamajā gadā pie mums jau būs, piemēram, nevis trīs, bet deviņi šādi vilki. Līdz ar to šobrīd situācija ir tāda, ka suņu saimniekiem, lai tos nepaļautu riskam aiziet bojā, savi mīluļi naktīs jātur mājās. Savukārt sunim esot pie ķēdes, tas ir diezgan viegls medījums. Vilkiem arī nav jāuzbrūk barā, jo tie suni var nometīt vienatnē. Būtibā vilki uzbrūk, jo ir izbadējušies. Vai jums bieži gadās redzēt stirnas tīrumā? Nav, jo vilku skaits ir tik liels, ka stirnas ir nometītas. Ja mežā vairs nav ko darīt, vilki dodas cilvēku mājokļu virzienā, jo suns ir viegli iegūstama barība,” secina pieredzējušais mednieks.

Vilkus sargājam, bet neko vairāk nedarām

Viens no vilku uzbrukuma gadījumiem notika balvenietim AIGARAM PUŽULIM piederošajam vācu aitai sugas sunim Balvu pagastā. Arī viņš Valsts meža dienesta skaidrojumu, ka suņu īpašnieki faktiski ir vainīgi, ka nav padomājuši par savu dzīvnieku aizsardzību, dēvē par absurdu. Savukārt pats jokainākais, ka, ja dzīvniekam

Foto – Valsts meža dienests

✓ **Brutālā Eiropas Savienības regulu pildīšana novedusi pie situācijas, kad parastie mirstīgie cilvēki palikuši neaizsargāti. Sanāk, ka vilkam ir desmit reizes lielākas privilēģijas nekā jebkuram Balvu novadā dzīvojošajam cilvēkam.**

AIGARS PUŽULIS, vilku uzbrukumā cietušā suņa īpašnieks

Vilks – īpaši aizsargājama suga Latvijā. Valsts meža dienests atgādina, ka, saskaņā ar Eiropas Savienības direktīvu prasībām, kas jāievēro arī Latvijai, vilks ir īpaši aizsargājama suga. Vienlaikus ik gadu vilki uzbrūk mājlopiem, nodarot lopkopjiem finansiālus zaudējumus. Līdz pagājušā gada 10.jūlijam Valsts meža dienestam tika ziņots par 39 apstiprinātiem vilku uzbrukumiem, kuros cieta 90 mājdzīvnieki. Vēl gadu iepriekš dienests saņēma informāciju par 120 apstiprinātiem vilku uzbrukumiem, kuros cieta 597 mājdzīvnieki. Tikmēr šogad dienests pārbaudījis informāciju par 88 apstiprinātiem vilku uzbrukumiem visā valstī, kuros cietuši (nogalināti, ievainoti vai pazuduši) 335 mājdzīvnieki. Vilku medības palīdz lauku apvidu iedzīvotājiem justies drošāk un uzlabo sabiedrības līdzaspastāvēšanu ar to populāciju. Šosezon visvairāk vilku nometīts Madonas novadā – 30, kam seko Valmieras novads ar 24 un Kuldīgas novads ar 22 nometītiem vilkiem, bet Jēkabpils, Aizkraukles un Saldus novados (katrā no tiem) nometīti 20 šie dzīvnieki. Tikmēr pa vienam vilkam nometīts Līvānu, Mārupes, Olaines, Ropažu un Varakļānu novados,” informē Valsts meža dienests.

uzbrūk vilku bars, tas nenozīmē, ka visi vilki šajā barā ir mežonīgi, bīstami un ar tieksmi būt vardarbīgiem pret mājdzīvniekiem... “Tas izklausās ļoti interesanti un smieklīgi. Konkrēti mana uzņēmuma teritorijā ir atbilstoši aprikota un iežogota, kur meža dzīvniekiem iespēja iekļūt ir ierobežota. Konkrētajā gadījumā gan bijām piemirsuši aizslēgt vārtus, tos vienkārši pieverot, kas ļāva vilkiem iekļūt uzņēmuma teritorijā. Kad tie sāka sunim uzbrukt, ar skaliem saukļiem vilkus izdevās aizdzīt un sunīti paglābām, kuru nekavējoties aizvedām, lai sniegtu medicīnisko palīdzību. Diemžēl plēsēju uzbrukuma rezultātā suns cieta diezgan smagi – zaudēja ilkni, guva lielu, plēstu brūci kakla rajonā un miesas bojājumus mugurā. Pieļauju, ja uzbrukuma laikā suni nebūtu sadzirdējuši, mēs to

dzīvē nekad vairs arī neieraudzītu...,” stāsta A.Pužulis.

Balvenietis uzsver, ka pēc šādiem gadījumiem Valsts meža dienestam noteikti būtu jāreaģē, izbraucot uz katru šāda notikuma vietu un pa vilku pēdām mēģinot saprast, domāt, fiksēt un skaitļot, kas tas bija par plēsēju baru un kādas sekas radījis. “Varbūt tas ir viens un tas pats vilks vai vilku bars. Tomēr mēs vilkus kā īpaši aizsargājamo sugu ļoti sargājam, bet vienlaikus neko vairāk nedarām. Turklāt šādu uzbrukumu sekas valstij būtu jākompensē, jo tie cilvēkiem rada zināmus zaudējumus. Galu galā vilki uzbrūk ne tikai suņiem, bet gāj gar zemi arī lielos mājlopus, kuri saimniecībai sniedz peļņu. Un tad zemnieki ir izmisumā un nezina, kam lūgt palīdzību, jo cilvēku intereses un tiesības neviens neaizstāv. Brutālā Eiropas Savienības regulu pildīšana novedusi pie situācijas, kad parastie mirstīgie cilvēki palikuši neaizsargāti. Sanāk, ka konkrētajā situācijā vilkam ir desmit reizes lielākas privilēģijas nekā jebkuram Balvu novadā dzīvojošajam cilvēkam,” skarbs ir A.Pužulis.

✓ **Konkrētajos gadījumos nav pamata izskatīt jautājumu par vilku medīšanu ārpus Medību noteikumos noteiktā vilku medību termiņa, bet jānodrošina mājdzīvnieku labturība.**

Valsts meža dienests

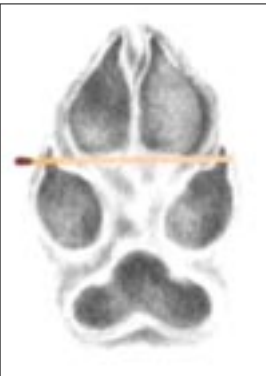
Valsts meža dienesta aicinājums

Ziņojiet par vilku klātbūtnes pazīmēm!

Skaidri un sniegoti laika apstākļi ir īpaši labvēlīgi dzīvnieku klātbūtnes pazīmju novērošanai, tādēļ Valsts meža dienests aicina medniekus un ikvienu, kurš dodas dabā, ziņot par vilku klātbūtnes pazīmēm – pēdām, ekskrementiem un atrastiem noplēstiem dzīvniekiem.

Pazīmju fotogrāfiju un GPS koordināšu nosūtīšanai visērtāk izmantot lietotni “Mednis”, kas bez maksas lejupielādējama gan Android, gan arī Apple iOS viedtālrunos. Šī lietotne ir savienota ar Meža valsts reģistra informācijas sistēmu, tādēļ informācijas ticamības nolūkā lietotājiem nepieciešams autorizēties. Lai nosūtītu vilku klātbūtnes pazīmes, aplikācijā “Mednis” jāatver sadaļa “Novērojumi” un jāatļauj lietotnei uzņemt fotogrāfijas. Savukārt GPS koordināšu fiksēšanai viedtālruni jāieslēdz atrašanās vietas noteikšanas funkciju un vēlams aktivizēt mobilo datu pieeju. “Papildus informācija par vilku klātbūtni pēc vilku medību sezonas beigām dod iespēju objektīvāk novērtēt medību ietekmi uz šo dzīvnieku izplatību. Tas arī ļaus sniegt argumentētas atbildes, proti, vilki Latvijā ir pārmērīgi savairojušies vai, gluži pretēji, izmedīti,” norāda Valsts meža dienesta Medību daļas vadītājs VALTERS LŪSIS.

SUŅA pēdas otro pirkstu spilventiņi ir izvirzīti garām pirmo pirkstu spilventiņiem

VILKA pēda ir iegarena, starp priekšējo un pakaļējo pirkstu spilventiņu pāriem var ievietot sērkokciņu

Pašvaldības aicinājums iedzīvotājiem

Informējiet par katru uzbrukumu!

Pēdējā laikā Balvu novadā novērotie vairāki vilku uzbrukumi mājdzīvniekiem rada bažas un satraukumu. Šie gadījumi ir emocionāli smagi un izraisa lielu rezonansi sociālajos tīklos. Tomēr, lai situāciju risinātu efektīvi, būtiski par katru uzbrukumu ziņot oficiālajos kanālos.

Kāpēc ir svarīgi oficiāli ziņot?

Katrs ziņojums palīdz atbildīgajām iestādēm novērtēt vilku populācijas uzvedību un iespējamus draudus. Tikai dokumentēti gadījumi ļauj lemt par preventīviem pasākumiem, tostarp iespējamu medību atļaušanu. Oficiāla informācija arī palīdz precīzāk analizēt vilku aktivitāti un aizsargāt jūsu mājdzīvniekus.

Kā pareizi ziņot?

Izmantojiet aplikāciju “Mednis”. Tas ir vienkāršākais veids, kā nodot informāciju Valsts meža dienestam. Ziņot var arī dienesta vietējai nodaļai (kontakti pieejami Valsts meža dienesta interneta mājaslapā www.vmd.gov.lv). Ja nepieciešams, par drošības jautājumiem var informēt arī pašvaldību. “Balvu novada iedzīvotāji, lūdzu, dalieties ar šo informāciju, lai palīdzētu viens otram un veidotu drošāku vidi mūsu mājdzīvniekiem un sabiedrībai kopumā. Tikai kopīgiem spēkiem varam panākt izmaiņas!” uzsver Balvu novada pašvaldība.

Ielūdz Karlsons jeb Mieru, tikai mieru

Pagājušajā nedēļā Balvu Kultūras un atpūtas centra zāle līdzinājās čaklam un jautram bišu spietam, kad jauno talantu spietošana nerimās teju divas stundas. Un patiesi Balvu novada pirmsskolas izglītības audzēkņi un pedagogi apliecināja, ka mūsu bērni ir vislabākie, vistalantīgākie un visatraktīvākie. To apliecināja arī Izglītības pārvaldes vadītāja Inese Circene, oficiāli pavēstot: “Paldies par jūsu patiesumu un drosmi!”

Salūts no nekuriens. Pasākuma vadītājs Valters Blūms (“Sienāzītis”), šķiet, labi iegaumējis Karlsona vērtīgo dzīves atziņu: “Mieru, tikai mieru.” To viņš drosmīgi apliecināja, kad pasākuma atklāšanā nedarbojās mikrofons. Jāsecina, ka piedzīvojuma epilogā nez no kurienes uzplaiksnījušais salūts bija kā balva gan brālītim, gan Karlsonam, gan visiem bērniem un viņu vecākiem.

Tilža. Drosmīgās grupas “Ežuki” solistes Karlsonu pagodināja ar dziesmām “Karlsons” un “Sveiks lai dzīvo” (pedagoģe Daiga Jēkabsons).

Kubuli. Bērnodārzs “Ieviņa” pārsteidza ne tikai ar astoņām tortēm un vienu svecīti, bet arī ar paziņojumu: “No Ieviņas mēs muzikanti.” (Pedagoģes Ilona Kaičenko, Rasma Koliņa, Daiga Elksnīte.)

Bērzkalne. Skolotājas Guntas Grāmatiņas vadībā bērni demonstrēja deju “Vēderiņš burkšķ”, kā arī dzejas rindās pastāstīja par sevi, piemēram: “Esmu Mikus laimīgais.../, esmu Rūdolfs smaidīgais...”

“Pīlādzītis”. Jāsecina, ka skolotāja Līga Moroza-Ušacka parūpējās par fantastisku horeogrāfiju vairākos bērnu uzņēmumos, kas bija viens par otru krāšņāks. Kā nu ne, ja pa gaisu lidoja spilveni, gaisa baloni pārtapa modes tērpos, bet svētku kūkām un dāvanām *izauga kājas*.

Rugāji. Bērni iejutās gan lapsiņu-māsiņu, gan rudās vāverītes lomā (pedagoģes Sanita Anckina, Rita Pipure).

Eglaine. Meitenītes priecēja ar uzstāšanos latgaliski, dāvājot dzejoli “Laseišona” un dziesmu “Krystamuote” (pedagoģes Diāna Dreimane, Aija Ikstena).

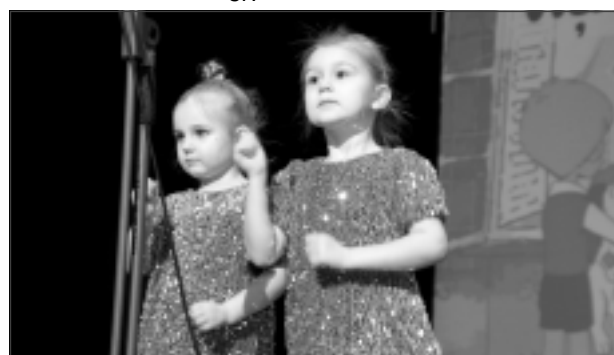
Baltinava. Bērni skolotājas Lienas Babānes vadībā apliecināja, ka dzied gan rītā, gan vakarā.

Karlsonu var saprast... Pasaulē lielākajam kārumniekam Balvu novada bērnu uzstāšanās līdzinājās jauelai spīdzināšanai. “Man gribas visu nogaršot!” pukojās Karlsons.

Bērzpils. Drosmīgā Anete Prole (skolotāja Daiga Prole) klātesošajiem dziesmā jautāja, – kur, pelīte, tu tecēsi?

Viļaka. Bērnodārza “Namiņš” audzēkņi, tostarp soliste Annija Zaremba (foto – no kreisās), dāvāja vēju gan dziesmā, gan dzejoli (pedagoģes Ruta Martiņenko, Elita Logina).

Rekavas vidusskola. Bērni ne tikai labi lēca, bet arī dziedāja un skaitīja dzejoli, atklājot, kas ir “Draudzīkbatīna” (pedagoģes Linda Circene, Elita Siliņa, Biruta Konovalova).

“Sienāzītis”. Atraktīvie *sienāzēni* devoja gan ar lentām, gan ar nūjām (foto), pat izmantojot mīmiku.

Super! Skolotāju deja, šķiet, neatstāja nevienu vienaldzīgu, par ko liecināja arī klātesošo vētrainie aplausi.

E.Gabranova teksts un foto

Zini un izmanto

Kā atpazīt vairogdziedzera problēmas

Vairogdziedzera darbības traucējumi ir izplatīta problēma, kas var izpausties dažādos veidos – no noguruma un svara izmaiņām līdz sirdsklauvēm un psihoemocionālām svārstībām. Tomēr labā ziņa ir tāda, ka agrīna problēmu identificēšana un atbilstoša rīcība var palīdzēt novērst komplikācijas un uzlabot vairogdziedzera darbību un dzīves kvalitāti. “Apotheka” sertificēta farmaceite ALĪNA FLEIŠMANE skaidro, kā atpazīt vairogdziedzera problēmas, un sniedz noderīgus ieteikumus, kā no tām izvairīties.

“Vairogdziedzeris spēlē nozīmīgu lomu mūsu veselības uzturēšanā. Tas regulē vielmaiņu, enerģijas līmeni un ietekmē gandrīz visus ķermeņa procesus. Atkarībā no tā, vai vairogdziedzeris darbojas pārāk aktīvi (hipertireoze) vai nepietiekami aktīvi (hipotireoze), par problēmām tā darbībā var liecināt virkne dažādu simptomu,” norāda farmaceite.

Lūk, svarīgākās pazīmes, kas var liecināt par vairogdziedzera darbības traucējumiem. Konstatējot kādu no tām vai vairāku pazīmju kopumu, nevajadzētu atlikt ārsta konsultāciju!

Šīs pazīmes var liecināt par hipertireozi, kad vairogdziedzeris strādā pastiprināti:

- ☐ Paātrināta sirdsdarbība, sirdsklauves, aritmija.
- ☐ Svara samazināšanās pie normālas vai pat pastiprinātas apetītes.
- ☐ Svīšana.
- ☐ Garastāvokļa svārstības.
- ☐ Nespēks, muskuļu vājums.
- ☐ Nervozitāte.
- ☐ Kairinājuma sajūta acīs, acu asarošana.
- ☐ Ķermeņa trīce.

Iespējams, vairogdziedzeris strādā par gausu un sākusies hipotireoze:

- ☐ Pastiprināts nogurums un miegainība.
- ☐ Salīgums.
- ☐ Palēnināta sirdsdarbība.
- ☐ Pieņemšanās svarā.
- ☐ Paaugstināts holesterīna līmenis asinīs.
- ☐ Sausa āda, trausli mati.
- ☐ Atmiņas traucējumi.

Citas kopīgas pazīmes:

- ☐ Kakla pietūkums vai sajūta, ka kakls ir saspringts – tas var liecināt par mezgliem vairogdziedzerī.
- ☐ Grūtības norīt vai elpot – paši, ja ir palielināts vairogdziedzeris.
- ☐ Izmaiņas balsī, piemēram, aizsmakums.

Ko darīt?

Ja pamanāt šos simptomus, ir svarīgi konsultēties ar ārstu, kurš var nozīmēt nepieciešamos izmeklējumus, piemēram:

- ☐ asins analīzes (TSH, T3, T4 līmeni);
- ☐ vairogdziedzera ultrasonogrāfiju;
- ☐ antivielu testus (piemēram, TPO antivielas autoimūno slimību noteikšanai).

Kas attiecas uz dzīvesveidu, **gādājot par to, lai vairogdziedzeris normāli funkcionē, jāņem vērā visiem labi zināmie ieteikumi: ēst veselīgi, censties uzturēt normālu svaru un saglabāt emocionālu līdzsvaru.**

Tomēr ir vēl trīs ļoti vēlamas lietas vairogdziedzera normālas darbības nodrošināšanai. “Tas ir jods, selēns un D3 vitamīns, kas nepieciešami, lai iekšējās sekrēcijas dziedzeris – vairogdziedzeris – spētu gādāt par vielmaiņas regulāciju,” stāsta farmaceite Alina Fleišmane.

Jods

Vairogdziedzeri veido folikuli, kas ir pildīti ar koloīdālu šķīdumu. Tajos veidojas vairogdziedzera hormoni tiroksīns (T4) un trijodtironīns (T3). “Šie hormoni aktīvi piedalās olbaltumvielu sintēzē, organisma termoregulācijā, ietekmē skeleta, muskuļu, reproduktīvas sistēmas attīstību un nervu sistēmas darbību,” skaidro sertificēta farmaceite Alina Fleišmane.

Lai T4 un T3 varētu sintezēties un vairogdziedzeris spētu normāli funkcionēt, nesāktu streikot, radot virkni dažādu

citu veselības traucējumu organismā, tostarp gremošanas trakta, sirds asinsvadu sistēmas darbības traucējumus, ļoti būtiski ir uzņemt jodu.

“Vidēji dienā ieteicams uzņemt 150 mikrogramus (mcg) joda, ko lielākoties uzņemam ar pārtiku un ūdeni. Turklāt organisms pats spēj veidot joda rezerves, lai kompensētu tās dienas, kad ar uzturu jodu neuzņemam vajadzīgajā daudzumā,” norāda Alina Fleišmane.

Tīrā veidā jods dabā tikpat kā neeksistē, bet lielākoties ir pieejams kombinācijā ar kādiem sāļiem. Tā kā Latvijas teritoriju senā vēsturē ilgstoši klāja ledāji, šai reģionā augsne joda ir ļoti maz, un pie mums audzētie augi un dārzeņi to tikpat kā nesatur. Toties var biežāk uzturā iekļaut tādas zivis kā lasi, siļķi, mencu, asari, kas ir labs joda avots. Diemžēl pēc Pasaules Veselības organizācijas datiem apmēram puse Eiropas iedzīvotāju jodu neuzņem pietiekami.

Dienā nepieciešamā joda daudzums, atkarībā no vecuma:

- ☐ 0-5 gadu vecumā – 90 mcg;
- ☐ 6-12 gadu vecumā – 120 mcg;
- ☐ no 12 gadu vecuma un pieaugušajiem – 150 mcg;
- ☐ grūtniecības un zīdīšanas periodā – 250 mcg.

D3 vitamīns

Otrs vairogdziedzera palīgs ir D3 vitamīns, kas pēdējā laikā ir plaši pētīts un tā nozīme pierādīta. D3 vitamīnam ir svarīga loma gan kaulu veselībā, muskuļu darbības, imunitātes nodrošināšanā, gan arī autoimūno saslimšanu profilaksē.

Ar gadiem kauli fizioloģiski kļūst trauslāki, bet sievietēm menopauzes periodā līdz ar hormonālām pārmaiņām mainās arī kalcija vielmaiņa un pieaug osteoporozes risks, tādēļ D vitamīna līmenis asinīs jāpieskata jo īpaši.

Kā zināms, arī hroniska tireodīta gadījumā, kad imūnsistēma vēršas pati pret sava organisma vairogdziedzera šūnām, pamazām tās iznīcinot, ir svarīgi spēt uzturēt optimālu D3 līmeni asinīs, lai slimības progresēšanu apturētu un vairogdziedzera šūnas saudzētu.

Selēns

Lai gan šis mikroelements jāuzņem ikvienam, sevišķi būtisks tas ir tiem, kuriem diagnosticētas kādas vairogdziedzera saslimšanas. “Selēns nodrošina dažādu enzīmu darbību organismā, kas savukārt kontrolē hormonālo aktivitāti. Viens no tādiem enzīmiem ir dejodināze, kas aktivizē neaktīvo T4 hormonu, nodrošinot visas vairogdziedzera funkcijas cilvēka organismā,” stāsta Alina Fleišmane. Vēl selēns gādā, lai jods labāk uzsūktos organismā un pasargā audus no brīvo radikāļu ietekmes.

Diemžēl jāpiebilst, ka ne visos reģionos dzīvojošie var selēnu uzņemt dabīgā veidā ar uzturā lietotiem produktiem, jo ne visur augsne ir bagāta ar šo mikroelementu. Arī Latvijā augsne ir zems selēna līmenis, tāpēc parasti selēnu rekomendē uzņemt ar uztura bagātinātājiem.

“Būtiski izvēlēties organisko selēnu, kas pilnvērtīgi uzsūcas un, nonākot šūnās un audos, aktivizē selēnproteīnus, tādā veidā nodrošinot nepieciešamās organisma funkcijas,” iesaka farmaceite. “Savukārt cilvēkiem, kuriem jau ir kādas vairogdziedzera saslimšanas, jāpievērš vēl lielāka uzmanība selēna preparātu lietošanai, tie jāuzņem regulāri un rekomendētajās devās. Parasti iesaka selēnu uzņemt, sākot ar 200 mcg dienā un lietot preparātus tukšā dūšā, jo tad mikroelements organismā pilnvērtīgāk uzsūcas.”

Īsumā

Palielinās CSDD pakalpojumu cenas. Dārgāka arī tehniskā apskate

Valdība atbalstīja Satiksmes ministrijas (SM) sagatavotos grozījumus Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) pakalpojumu cenrādī, kas paredz no šī gada 1.marta palielināt tehniskās apskates, transportlīdzekļu vadīšanas eksāmenu pieņemšanas, izvēles numuru un citu pakalpojumu cenas.

CSDD tehniskās apskates cena M1 kategorijas jeb vieglajiem automobiļiem palielināsies par 4,70 eiro – no 29,40 līdz 34,10 eiro. Tomēr vidēji pakalpojuma cena pieaugs par 8%, jo līdz 2024.gada beigām pakalpojuma cena, ieskaitot tehniskās apskates uzlīmi, bija 31,59 eiro. Savukārt ar šī gada 1.janvāri tehniskās apskates uzlīmes, kas maksāja 2,19 eiro, vairs netiek izsniegtas.

N3 kategorijas jeb kravas auto ar pilnu masu, lielāku nekā 12 tonnas, tehniskās apskates pakalpojuma cenu palielinās par 46,1% – no 49,39 līdz 72,18 eiro, bet M3 kategorijas auto jeb autobusiem ar pilnu masu, lielāku nekā piecas tonnas, tehniskās apskates cenu palielinās par 41,8% – no 50,19 līdz 71,18 eiro. Tāpat CSDD palielinās cenas pakalpojumiem, kas ir laikietilpīgāki un komplicētāki un kuru sniegšanai nepieciešami augsti kvalificēti speciālisti. Piemēram, A un B kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas eksāmenu pieņemšana sadārdzināsies par 20% – no 29,85 līdz 35,82 eiro.

Vienlaikus 2,4 reizes cena pieaugs izvēles numuriem ar vienu vai vienādu ciparu simbolu kombināciju. Līdz šim pakalpojuma maksa bija 413,22 eiro bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), bet turpmāk tā būs 991,73 eiro bez PVN. Šo pakalpojumu CSDD palielinās neatkarīgi no pašizmaksām.

Tāpat palielināsies pakalpojuma cena saistībā ar elektroskrejriteņu reģistrāciju klātienē, veicot to individuālo tehnisko parametru noteikšanu. Šī pakalpojuma cenu palielinās par 70% – no 6,10 eiro līdz 10,37 eiro.

Var daļēji aizpildīt informāciju provizoriskajā iesniegumā

Ar šī gada 10.februāri lauksaimnieki var sākt aizpildīt informāciju platību maksājumu saņemšanai 2025.gada saimniekošanas sezonā – provizorisko iesniegumu.

Provizoriskajā iesniegumā var nokopēt iepriekšējā gada platību maksājumu iesniegumu (ģeotelpisko iesniegumu) un tajā iesniegtos laukus, var labot tos vai pievienot jaunus laukus, norādīt audzējamo kultūraugu katrā no laukiem un izvēlēties atbalsta veidus. Provizoriskajā iesniegumā visa informācija ir pieejama atbilstoši 2024.gada datiem, piemēram, vēl nevar pieteikties jaunajai 3.ekoshēmai.

Svarīgi ņemt vērā! Šobrīd notiek darbs pie Ministru kabineta noteikumu grozījumiem. Tiklīdz tie tiks apstiprināti, tā Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) līdz 15.aprīlim tiks papildināta ar jaunās 3.ekoshēmas nosacījumiem – būs jauns kartes slānis ar nepieciešamajiem ainavu elementiem minētajai ekoshēmai. Būs skatāmi arī aktuālie slāņi kartē (kadastra robežas, bioloģiski daudzveidīgie zālāji, precizēts grāvju slānis, mitrāju slānis u.c.), kā arī precizētas lauku bloku robežas atbilstoši 2025.gada situācijai.

Platību maksājumu iesniegumus varēs iesniegt no šī gada 15.aprīļa. Aprīlī dienests EPS, lai lauksaimniekiem būtu mazāk iespēju kļūdīties, būs iestrādājis arī jaunu brīdinājumu – lauksaimniekiem, ievadot datus par dažādiem kultūraugiem, tiks atrādīta informācija, vai ir ievērots kultūraugu maiņas nosacījums.

Dienests ir sagatavojis iespēju pildīt provizoriskos iesniegumus, jo tas ļauj lauksaimniekam labāk plānot saimniekošanu savā saimniecībā, plānot dažādu prasību izpildi.

LAD atgādina, ka provizoriskais iesniegums nav ģeotelpiskais iesniegums platību maksājumu saņemšanai 2025.gadā – to varēs iesniegt no aprīļa vidus.

Izsakām dziļu un patiesu līdzjūtību kolēģim **Sergejam Vaskānam**, no **BRĀĻA** uz mūžu atvadoties.
Baltinavas vidusskolas kolektīvs

Radās neskaidrības, zvani – tālr. 26161959.